

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра податкового менеджменту та фінансового моніторингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Форма навчання: дистанційна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З

РІЗНИМИ ДЕБИТОРАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕЛІТ –

УКРАЇНА»

здобувача: **Пасічник Вікторії Валеріївни**

Науковий керівник: к.е.н., доцент, Бабій Леся Іванівна

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор, Ловінська Людмила Геннадіївна

(підпис)

Київ – 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 68 сторінок, 8 таблиць, 17 рисунків, список використаних джерел з 51 найменувань, додатки.

«Вдосконалення обліку розрахунків з різними дебіторами підприємства ТОВ "Еліт - Україна"»

Об'єктом дослідження є процес обліку розрахунків з різними дебіторами в рамках діяльності ТОВ «Еліт-Україна».

Предметом дослідження є механізми та методи обліку розрахунків з дебіторами, їх вплив на загальний стан фінансової звітності та управління компанією.

Мета дослідження. Дослідження базується на аналізі нормативних документів, фінансової звітності, внутрішньої документації компанії, а також застосуванні методів статистичного аналізу, синтезу та порівняння.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

1. Визначення економічної сутності та порядку визнання розрахунків з різними дебіторами.
2. Огляд нормативно-правового регулювання обліку розрахунків з дебіторами.
3. Аналіз організаційних та технологічних особливостей діяльності ТОВ «Еліт-Україна».
4. Дослідження стану обліку розрахунків з дебіторами на підприємстві.
5. Вивчення процесів документування, синтетичного та аналітичного обліку.
6. Оцінка методів розкриття інформації про розрахунки в звітності.

7. Аналіз операцій з дебіторами та їх вплив на фінансові результати компанії.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Дослідження спрямоване на поглиблене розуміння процесів обліку в контексті сучасних вимог та викликів, з якими стикається ТОВ «Еліт-Україна». Результати можуть бути використані для покращення внутрішніх процедур обліку, забезпечення більшої прозорості фінансових операцій та оптимізації управління дебіторською заборгованістю.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2024.

Ключові слова: облік дебіторської заборгованості, фінансова стабільність, комерційні кредити, бухгалтерське відображення, ефективність управління активами, ризики дебіторської заборгованості, законодавче регулювання, точність фінансової звітності, нормативно-правова база, податкові відрахування, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), управління фінансовими ризиками документування фінансових операцій, моніторинг аналіз фінансової інформації, рахунки для дебіторської заборгованості, управління оборотними активами.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З РІЗНИМИ ДЕБІТОРАМИ НА ТОВ «ЕЛІТ-УКРАЇНА»	6
1.1. Економічна сутність, кваліфікація, порядок визнання розрахунків з різними дебіторами	6
1.2. Нормативно – правове регулювання обліку розрахунків з різними дебіторами	14
1.3. Організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «Еліт-Україна» та їх вплив на побудову облікової політики щодо обліку розрахунків з різними дебіторами та її відповідність вимогам НП(С)БО ...	18
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З РІЗНИМИ ДЕБІТОРАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ТОВ «ЕЛІТ-УКРАЇНА»	26
2.1. Документування операцій з розрахунків з різними дебіторами на ТОВ «Еліт-Україна»	26
2.2. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з різними дебіторами на ТОВ «Еліт-Україна».....	34
2.3. Розкриття інформації про розрахунки з різними дебіторами у фінансовій та внутрішньогосподарської звітності ТОВ «Еліт-Україна».....	38
2.4. Аналіз операцій з різними дебіторами на ТОВ «Еліт-Україна»	44
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	69

ВСТУП

У сучасних умовах господарювання, ефективне управління обліком розрахунків з дебіторами є важливою складовою фінансової стабільності підприємства. ТОВ "Еліт-Україна", як активний учасник ринку, стикається з необхідністю вдосконалення системи обліку розрахунків з різними дебіторами для забезпечення точності фінансової звітності та оптимізації фінансових потоків. На практиці це означає необхідність врахування організаційних та технологічних особливостей діяльності підприємства, а також дотримання нормативно-правового регулювання. Проте, існуючі підходи часто не враховують специфіку ведення бізнесу в Україні, а також динаміку змін у законодавстві. Це ставить під сумнів ефективність та адаптивність облікової політики підприємства до сучасних викликів.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю оптимізації фінансового управління та підвищенням ефективності використання оборотних активів. У контексті високої конкуренції та економічної невизначеності, точний і своєчасний облік дебіторської заборгованості дозволяє підприємству ефективно керувати своїми фінансовими ресурсами, мінімізувати ризики не платежів та оптимізувати грошові потоки. Враховуючи динаміку змін у нормативно-правовому регулюванні України, адаптація облікової політики та процесів до сучасних вимог є ключовою для забезпечення відповідності діяльності підприємства нормам НП(С)БО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем обліку, аналізу та аудиту різних дебіторів займалися такі вітчизняні науковці як Кухтій А. А. [10], Майстер Л., Гладій І. [12], Откаленко О. [21], Пінчук Т., Стефанович Н., Кумейко А. [22], Прибіш О. С., Писаченко Л. П. [26], Шигун М. М., Мухомор Г. В. [35], Шурпенкова Р., Луценко К. [37], Яструбський М., Левкович І. [38] та іноземні науковці як Cooper M., Gulen H., Ion M. [40], Edmonds M., Miller T., Savage A. [41], Murrar A. [42], Wang C. [43], Zhu X. [48], Singh R. P., Singh R., Mishra P. [50], Cheng Y. та ін [51].

Вітчизняні дослідження зосереджені на організації обліку розрахунків, аудиту та аналізі дебіторської заборгованості, підкреслюючи необхідність деталізації облікових процедур та методик аудиту. Іноземні автори акцентують на застосуванні новітніх технологій, зокрема блокчейну, для оптимізації процесів фінансування та управління дебіторською заборгованістю, вказуючи на потенціал підвищення ефективності фінансових операцій.

Не вирішеною залишається проблема інтеграції блокчейн технологій в традиційні системи обліку та аудиту, що вимагає додаткових досліджень з точки зору законодавчої бази, стандартів обліку та аудиту. Існує потреба в розробці методологічних підходів і практичних рекомендацій для ефективного застосування блокчейн технологій у сфері обліку та аудиту, що дозволить підвищити прозорість і надійність фінансової звітності.

Метою дослідження є оптимізація процесу обліку розрахунків з різними дебіторами на підприємстві ТОВ «Еліт-Україна» для підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю та зміцнення фінансового стану компанії.

Згідно заданої мети були поставлені такі *завдання*:

8. Визначення економічної сутності та порядку визнання розрахунків з різними дебіторами.

9. Огляд нормативно-правового регулювання обліку розрахунків з дебіторами.

10. Аналіз організаційних та технологічних особливостей діяльності ТОВ «Еліт-Україна».

11. Дослідження стану обліку розрахунків з дебіторами на підприємстві.

12. Вивчення процесів документування, синтетичного та аналітичного обліку.

13. Оцінка методів розкриття інформації про розрахунки в звітності.

14. Аналіз операцій з дебіторами та їх вплив на фінансові результати компанії.

Об'єктом дослідження є процес обліку розрахунків з різними дебіторами в рамках діяльності ТОВ «Еліт-Україна».

Предметом дослідження є механізми та методи обліку розрахунків з дебіторами, їх вплив на загальний стан фінансової звітності та управління компанією.

Методи дослідження. Дослідження базується на аналізі нормативних документів, фінансової звітності, внутрішньої документації компанії, а також застосуванні методів статистичного аналізу, синтезу та порівняння.

Теоретична, методична та практична значущість. Дослідження спрямоване на поглиблене розуміння процесів обліку в контексті сучасних вимог та викликів, з якими стикається ТОВ «Еліт-Україна». Результати можуть бути використані для покращення внутрішніх процедур обліку, забезпечення більшої прозорості фінансових операцій та оптимізації управління дебіторською заборгованістю.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З РІЗНИМИ ДЕБІТОРАМИ НА ТОВ «ЕЛІТ-УКРАЇНА»

1.1. Економічна сутність, кваліфікація, порядок визнання розрахунків з різними дебіторами

Діяльність у сфері фінансів та управління будь-якого економічного суб'єкта спрямована на досягнення прибутковості та зміцнення позицій на ринку, що включає створення та аналіз облікових даних і впровадження стратегій для підтримання високої ділової активності, а також оперативне виявлення та мінімізацію ризиків [4, с. 45]. Важливу роль у цьому процесі відіграють економічні визначення та концепції, особливо у контексті бухгалтерського обліку та управлінських процесів. Правильне тлумачення таких понять, як "дебіторська заборгованість" та "дебіторська заборгованість за продукцією (товари, роботи, послуги)", має значний вплив на якість інформаційного обміну у межах господарської діяльності, сприяючи ефективності бізнес-процесів. Різні підходи до інтерпретації та деталізації цих категорій демонструють варіативність у розумінні їх сутності [1].

В аспекті бухгалтерського обліку та фінансового звітування, дебіторська заборгованість має більш точне визначення та обмежене коло розходжень при аналізі її економічного значення. Це зумовлено наявністю чітких нормативно-правових актів, які регламентують процедури визнання, оцінки та фіксації цього виду активів [6, с. 203].

Таким чином, наукові методи аналізу та обліку "дебіторської заборгованості" відрізняються від загальноекономічних підходів див. табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Інтерпретація та авторське бачення категорії "дебіторська заборгованість" у наукових дослідженнях

Автор	Інтерпретація категорії "дебіторська заборгованість"	Авторське бачення доцільності нового підходу до розуміння категорії "дебіторська заборгованість"
Кіор А. І.	Вимога на отримання фінансових та майнових ресурсів від юридичних та фізичних осіб, що заборгували підприємству в результаті минулих подій та які підлягають поверненню в майбутньому	Єдність економічного та юридичного розуміння для однозначності інтерпретації
Косенкова О. А.	Сума боргів юридичних і фізичних осіб підприємству, виникає при передачі права власності на товар, надані послуги (роботи), але не сплачені покупцем	Вирішення облікових розбіжностей для відповідності законодавчим вимогам щодо активів
Коцюбська О. В.	Складова оборотних активів та фактор фінансового стану, включає борги покупців за відвантажені, але не оплачені продукцію (товари, роботи, послуги)	Створення умов для об'єктивного відображення інформації про заборгованість в бухгалтерському обліку
Левитська Д. Ю.	Фінансовий актив, що виникає в результаті минулих подій, оцінюється як сума боргів контрагентів в грошовій формі, підлягає погашенню або рефінансуванню впродовж 12 місяців	Розмежування операцій для обліку і контролю з урахуванням способів погашення

Джерело: побудовано автором на основі [7][8][9][11]

Аналіз проведених досліджень демонструє, що розгляд дебіторської заборгованості здійснюється на різних рівнях, зі сталою увагою до наукової методології, яка дозволяє глибше розкрити економічну суть категорії. З розвитком історії з'являються нові чинники, що дозволяють детальніше описати цей феномен, надаючи йому актуальних характеристик, які відображають економічні процеси сучасності.

На підставі різноманітних критеріїв формуються групи для класифікації заборгованості дебіторів див. рис. 1.1. Процес створення та відображення інформації про заборгованість дебіторів у системі бухгалтерського обліку, а також її представлення в рамках фінансової звітності, регламентується нормативним документом - Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 "Заборгованість дебіторська". Зазначене Положення застосовується з увагою до специфіки оцінки та публічного висвітлення даних про дебіторську

заборгованість, як це передбачено в інших регулятивних документах (стандартах) бухгалтерського обліку.

Рис. 1.1 - Класифікація дебіторської заборгованості

Джерело: побудовано автором на основі [19]

У процесі господарської діяльності компаній часто формується дебіторська заборгованість за надані товари, виконані роботи та послуги в результаті здійснення продажів з відтермінуванням оплати. Для цього у бухгалтерському обліку існує спеціалізований активний рахунок номер 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками", який включає кілька підрозділів [2]:

- 361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями";
- 362 "Розрахунки з зарубіжними покупцями";
- 363 "Розрахунки з учасниками спільних підприємств";
- 364 "Розрахунки за умовами гарантій".

При передачі продукції, товарів або інших активів виникає дохід від їх продажу, розмір якого встановлюється відповідно до правил НП(С)БО 15 "Дохід".

Для визнання доходу необхідно виконання кількох критеріїв [20, с. 288]:

- передача покупцю всіх ризиків і переваг, пов'язаних з володінням;
- відсутність подальшого контролю над проданими товарами чи активами з боку продавця;
- можливість точного визначення суми доходу;
- переконаність у збільшенні економічних вигод для компанії та в можливості точного визначення витрат, пов'язаних з угодою.

Дебет рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" відображає вартість реалізованих товарів, проведених робіт та наданих послуг, у тому числі за бартерними угодами, включаючи ПДВ, акцизи та інші обов'язкові платежі, які пізніше мають бути перераховані до державного або місцевих бюджетів. Кредит цього ж рахунку фіксує суми, отримані від покупців, як юридичних, так і фізичних осіб-підприємців, які вносяться на поточний рахунок у банку або в касу фірми готівкою. Сальдо рахунку 36 на кінець звітного періоду відображає заборгованість з боку контрагентів, що

утворилася в результаті продажів, і ця сума зазначається у Балансі (Звіті про фінансовий стан) у лінійці 1125 "Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги" [21, с. 245].

Для відображення поточної заборгованості, яка не підкріплена векселями та є результатом основної операційної активності компанії, використовується рахунок 36 "Розрахунки з клієнтами та замовниками". У контексті цього рахунку не рекомендовано реєструвати авансові платежі отримані від клієнтів, натомість для цього призначений субрахунок 681 "Облік отриманих авансів" [32].

Відносини між продавцем і покупцем при продажі регулюються договором купівлі-продажу, який включає умови щодо предмета угоди, критерії якості та обсягу товару, графік і умови платежів (аванс або платіж після доставки), а також відповідальність сторін за невиконання або часткове виконання домовленостей. У ситуаціях одноразової поставки або випуску товарів у малому обсязі можлива реалізація на основі фактур, виставлених для оплати, без формування письмової угоди.

Для підтвердження погашення дебіторської заборгованості слугують такі документи, як банківська виписка – у випадку перерахування коштів на банківський рахунок, та прибутковий касовий ордер – при оплаті готівкою через касу компанії.

Якість та достовірність отриманої інформації відіграє ключову роль та безпосередньо пов'язана з рівнем її розгорнутості, що реалізується через аналітичний облік. Задача аналітики полягає у забезпеченні детального та організованого збору даних щодо зобов'язань до настання строку оплати та простроченої заборгованості. Рекомендовано вести аналітичний облік розрахунків із замовниками за кількома параметрами: індивідуально по кожному замовнику, по кожному платіжному документу, а також відповідно до термінів погашення боргу [39, с. 283].

З огляду на наведене, процеси реєстрації фінансових взаєморозрахунків з клієнтами та замовниками, а також оформлення відповідної документації,

пов'язані з етапами реалізації продукції чи послуг, можна детально представити у визначеному порядку див. рис. 1.2.

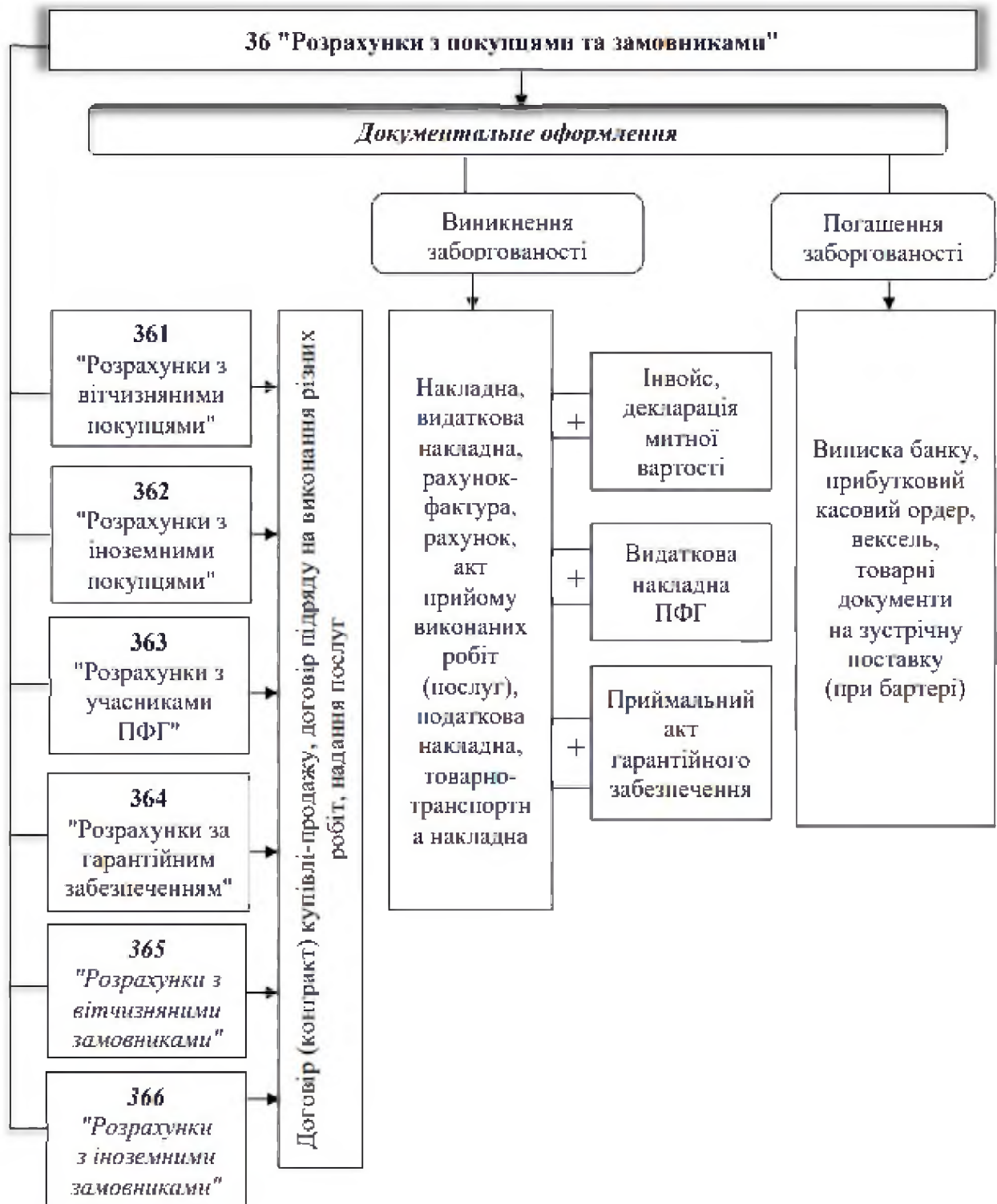

Рис. 1.2 - Процес документального оформлення операцій, пов'язаних з розрахунками з клієнтами та замовниками

Джерело: побудовано автором на основі [33]

Ключовим аспектом є те, що документальне підтвердження операцій, пов'язаних із продажем, має відображатися належним чином. Якість документації щодо взаємовідносин з покупцями та замовниками безпосередньо впливає на ефективність управління дебіторською заборгованістю. Важливо, щоб первинні документи формувались вчасно, тобто в момент здійснення операцій, або негайно після їх завершення. Облік дебіторської заборгованості повинен відповідати чинним нормативам і здійснюватися при кредитній реалізації товарів, робіт, послуг. Основні завдання полягають у контролі за дотриманням правил оформлення первинних документів, забезпеченні своєчасності платежів від дебіторів, попередженні прострочення заборгованості та моніторингу за боргами. Дані про дебіторські зобов'язання слід регулярно аналізувати для оцінки ризиків та визначення ефективності взаємовідносин з контрагентами [45, с. 55].

Щодо методології обліку, то вона має забезпечувати можливість відстеження та аналізу змін у дебіторській заборгованості, виявлення причин її виникнення та розробки заходів щодо її погашення. Використання сучасних інформаційних систем обліку може значно підвищити ефективність управління дебіторською заборгованістю, автоматизувати процеси обліку та аналізу даних [13, с. 123].

Аналіз вартості дебіторської заборгованості вимагає розуміння не тільки її категорії, але й обставин та причин її появи. Враховуючи суми, які очікуються до сплати, використовують різноманітні методи оцінювання:

- оцінка на момент першої взаємодії;
- вартість майбутніх платіжних операцій у сьогоднішні;
- вартість, яку можна отримати від реалізації [36].

Така заборгованість розглядається як актив, коли існує висока імовірність отримання майбутніх економічних вигод і коли її вартість можна точно визначити на момент визнання доходів від продажу продукції (товарів, виконаних робіт, наданих послуг) і оцінюється за первісною вартістю. У

ситуації, коли сплата за продукцію (товари, роботи, послуги) відкладається, що призводить до виникнення різниці між її справедливою вартістю та номінальною вартістю отриманих або очікуваних грошових коштів чи їх еквівалентів, така різниця реєструється як дебіторська заборгованість за нарахованими доходами (процентами) у відповідному періоді. Дебіторська заборгованість, яка вважається фінансовим активом (окрім тієї, що була куплена чи призначена для продажу), включається до загального підсумку балансу виходячи з чистої реалізаційної вартості, для визначення якої розраховується розмір резерву під сумнівні борги [46. с. 34].

Таким чином, економічна діяльність будь-якої організації в умовах ринкових відносин передбачає виникнення дебіторської заборгованості, оскільки комерційні відносини між суб'єктами господарювання часто супроводжуються угодами про відтерміновані платежі за товари, роботи та послуги. У прагненні максимізувати обсяги продажів, підприємства надають комерційні кредити своїм контрагентам, що призводить до зростання обсягів дебіторської заборгованості. Виникнення та збільшення дебіторської заборгованості є логічним та невід'ємним елементом фінансової діяльності організацій, підкреслюючи її об'єктивний та необхідний характер у процесі господарювання.

Аналіз та управління дебіторською заборгованістю вимагають від фахівців глибокого розуміння її економічної сутності, а також розроблення та впровадження ефективних методів класифікації та контролю. Актуальність досліджень у цій сфері зумовлена важливістю оптимізації управління оборотними активами для підвищення фінансової стабільності та ефективності підприємства. Дебіторська заборгованість виступає не тільки як показник фінансових відносин, але й як фактор, що має значний вплив на загальний стан економічної діяльності суб'єкта господарювання.

В умовах нинішнього етапу економічного розвитку країни, однією з ключових проблем для вітчизняних підприємств є управління великими обсягами дебіторської заборгованості, що може призвести до фінансових

труднощів через неефективний менеджмент та недоліки в організації обліку та аналізу оборотних активів. Ефективне управління та точне бухгалтерське відображення дебіторської заборгованості є критично важливими для забезпечення фінансової стабільності, а також для формування надійної інформаційної бази для управлінського рішення.

1.2. Нормативно – правове регулювання обліку розрахунків з різними дебіторами

В аспекті забезпечення коректності обліку зобов'язань перед кредиторами, необхідно, аби кожна організація у своїй діяльності керувалася законодавчими та нормативними документами. Законодавче та нормативне забезпечення представляє собою комплекс, який охоплює всі законодавчі акти, рішення, правові регулятиви, статuti та інші регулятивні документи, що встановлюють рамки для належного ведення, реєстрації, перевірки, ревізії та оцінювання обліку з кредиторами [25, с. 28].

Облік зобов'язань перед кредиторами підпорядковується нормам Українського законодавства, Рішенням Уряду, Стандартам (правилам) бухгалтерського обліку, Цивільному кодексу України, директивам та методичним вказівкам Національного банку України, Податковому кодексу України, системі бухгалтерських рахунків а також іншим легіслативним та нормативно-правовим актам [31].

Законодавчі документи, які стосуються обліку з дебіторами, можуть бути систематизовані залежно від їх важливості у такий спосіб див. рис. 1.3:

- Законодавчі акти та кодекси України;
- Рішення Уряду та Національного банку;
- Національні та міжнародні норми бухгалтерського обліку;
- Методологічні вказівки та директиви;
- Внутрішньо організаційні нормативні документи.

Рис. 1.3 – Важливість законодавчих документів які стосуються обліку з дебіторами

Джерело: побудовано автором на основі [44]

У ключовому нормативно-правовому акті, що визначає основи бухгалтерського обліку та фінансової діяльності на території України, виступає Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [27]. Даний документ детально описує фундаментальні принципи, цілі, методологію та підходи до організації, здійснення та нормативного регулювання облікової та звітної діяльності економічних агентів. Він також уточнює механізми державного контролю за веденням бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Важливе місце у взаєминах між підприємствами та їхніми партнерами посідає Цивільний кодекс України, який становить основу для регулювання як особистих немайнових, так і майнових стосунків між суб'єктами господарювання на засадах правової рівності, вільного вираження волі та економічної незалежності учасників [34]. В ньому визначені терміни та концепції, важливі для належного виконання фінансових зобов'язань, включаючи питання про терміни та сутність позовної давності, загальні правила виконання зобов'язань, їх забезпечення та припинення. Особливо висвітлюються умови укладання, зміни та розірвання договорів, з особливою

увагою до різновидів договірних відносин, таких як оренда, позичка, надання послуг, підряд, кредитування, що супроводжуються детальним оглядом основних принципів та форм розрахунків.

Господарський кодекс України забезпечує правову базу для регулювання економічних відносин, що виникають у процесі господарської діяльності між економічними суб'єктами, а також у відносинах цих суб'єктів із іншими учасниками господарювання в Україні, як це визначено у першій статті зазначеного кодексу [3]. Кодекс встановлює фундаментальні принципи ведення бізнесу, виходячи з норм і правил, що сприяють розвитку та регулюванню господарських відносин.

Податкове законодавство України детально описує механізм визнання дебіторської заборгованості як безнадійної, надаючи їй чітке визначення. Воно також структурує правові аспекти, пов'язані з нарахуванням та сплатою податків, включаючи докладний перелік податків, що нараховуються на території держави, процедури їх адміністрування, права та обов'язки платників, а також функції та відповідальності контролюючих органів у цьому процесі, враховуючи наслідки порушень податкового законодавства [24].

Основні принципи формування фінансової звітності та відображення в ній дебіторської заборгованості викладені в Національному стандарті бухгалтерського обліку №1, який включає зразки стандартних форм фінансових звітів [28].

Питання, що стосуються обліку, адміністрування та нормативного регулювання дебіторської заборгованості, знайшли своє відображення в Національному стандарті бухгалтерського обліку №10, який є ключовим документом від Міністерства фінансів України у цій області [14].

Засади обліку фінансових інвестицій, які включають у себе співпрацю, що підпадає під дебіторську заборгованість, роз'яснюються у Національному стандарті бухгалтерського обліку №12. Цей документ деталізує категорію «інша довгострокова заборгованість або розрахунки з іншими дебіторами», базуючись на термінах договорів про співпрацю [15].

У рамках національного стандарту бухгалтерського обліку №13, названого "Фінансові інструменти", встановлюються критерії та методики для реєстрації та оцінки зобов'язань дебіторів, які не передбачені для дальшого продажу [16].

Стандарт №14, під назвою "Оренда", окреслює методологію обліку заборгованостей, що виникають внаслідок здачі в оренду активів тривалого користування [17].

За допомогою національного стандарту №15 "Дохід" визначається процедура коректного відображення доходів, отриманих від дебіторської заборгованості [18].

Крім того, "План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій" встановлює деталізацію рахунків для реєстрації заборгованостей дебіторів [23].

Таким чином, нормативно-правове регулювання обліку розрахунків з різними дебіторами в Україні базується на комплексному підході до визначення правил та процедур, які забезпечують точність, прозорість та актуальність фінансової інформації. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" становить фундамент цієї системи, встановлюючи загальні принципи обліку та звітності, які є обов'язковими для всіх економічних агентів, незалежно від форми власності та сфери діяльності.

Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України визначають правові рамки для регулювання майнових та особистих немайнових відносин, включаючи ті, що виникають у процесі здійснення розрахунків з дебіторами. Вони встановлюють основні поняття, права та обов'язки сторін, що беруть участь у фінансових відносинах, тим самим закладаючи правову основу для ефективного та справедливого вирішення можливих спорів.

Податкове законодавство деталізує аспекти, пов'язані з визнанням дебіторської заборгованості як безнадійної, визначаючи умови та процедури для застосування податкових відрахувань або коригувань. Це сприяє формуванню прозорих та справедливих правил ведення обліку податків,

зменшуючи податкове навантаження на підприємства у випадку неповернення дебіторської заборгованості.

Національні стандарти бухгалтерського обліку, зокрема НСБО №1, №10, №12, №13, №14 та №15, розроблені з метою уніфікації та стандартизації облікових процедур, що стосуються розрахунків з дебіторами. Вони включають в себе детальні методичні вказівки щодо класифікації, визнання, оцінки та відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Такий підхід спрямований на забезпечення однозначності та порівнянності фінансової інформації, що є важливим для здійснення аналізу фінансового стану та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

1.3. Організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «Еліт-Україна» та їх вплив на побудову облікової політики щодо обліку розрахунків з різними дебіторами та її відповідність вимогам НП(С)БО

ТОВ "Еліт-Україна" є компанією з обмеженою відповідальністю, заснованою 7 жовтня 1994 року, що спеціалізується на оптовій та роздрібній торгівлі деталями та приладдям для автотранспортних засобів. Компанія має статус юридичної особи, що не перебуває в процесі припинення, зі статутним капіталом 26 991 298,84 грн., та реєстраційним кодом ЄДРПОУ 20454393.

Уповноважені особи компанії – Варварський Олег В'ячеславович та Миронюк Віталій Іванович.

Основні види діяльності включають:

- 45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів (основний вид діяльності).
- 45.32 Роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів.
- 45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів.
- 52.21 Допоміжне обслуговування наземного транспорту.

- 33.14 Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування.
- 63.11 Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність.
- 63.99 Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.
- 70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування.
- 73.20 Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки.
- 74.90 Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.
- 85.59 Інші види освіти, н.в.і.у.
- 85.60 Допоміжна діяльність у сфері освіти.

Компанія "Еліт-Україна" є офіційно зареєстрованою юридичною особою в Україні, що підтверджує її законну діяльність на території держави. Вона перебуває на обліку в Державній службі статистики України під номером #37507880 з 19 жовтня 1994 року. З 15 січня 2007 року компанія також зареєстрована у Державній податковій інспекції у Голосіївському районі головного управління Міндоходів у м. Києві з номером взяття на облік 29540, що дозволяє вести податковий облік та звітність відповідно до чинного законодавства.

Додатково, "Еліт-Україна" включена до Центрального міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими платниками податків під номером #44082145 з 23 лютого 1998 року (номер взяття на облік 0311978).

Компанія має статус дійсного платника податку на додану вартість (ПДВ) із індивідуальним податковим номером 204543926654, реєстрація якого була здійснена 16 січня 1998 року.

Важливим аспектом діяльності "Еліт-Україна" є її визнання великим платником податків, що засвідчує її значний вклад у фіскальну систему України та відповідальне ставлення до виконання податкових зобов'язань. Компанія не має податкового боргу, а також боргу по єдиному соціальному

внеску (ЄСВ), що демонструє її фінансову стабільність та надійність як партнера.

Бачення Компанії "ЕЛІТ-Україна" полягає у становленні як провідного постачальника комплексних рішень для обслуговування автомобілів в Європі. З моменту заснування у 1994 році в рамках міжнародної американської корпорації LKQ, компанія демонструє динамічний розвиток та підтвердження свого лідерства в сфері продажу автозапчастин, забезпечуючи високоякісною продукцією та послугами своїх клієнтів.

Місією "ЕЛІТ-Україна" є досягнення статусу провідного глобального дистриб'ютора запчастин та аксесуарів з високою доданою вартістю. Компанія прагне до сталого розвитку, пропонуючи найінноваційніші та найефективніші вибори запчастин та сервісних рішень, будуючи міцні партнерські стосунки зі своїми правовласниками та громадами.

Основною метою "ЕЛІТ-Україна" є підтримка світу за допомогою стійкої мобільності. Компанія допомагає своїм командам та клієнтам розвиватися, створюючи міцні партнерські відносини, ініціюючи суспільну відповідальність та чистоту планети.

Компанія "ЕЛІТ-Україна" віддана принципам прозорості, інноваційності, і відповідальності. Кожен день, виконуючи сотні бізнес-операцій та приймаючи тисячі рішень, компанія керується корпоративною філософією, що базується на цих цінностях. Такий підхід забезпечує не лише досягнення бізнес-результатів, але й сприяє стійкості компанії в довгостроковій перспективі, відображаючи її внесок в розвиток суспільства та економіки.

Організація "ЕЛІТ-Україна" неухильно збільшує кількість точок присутності, на сьогоднішній день ефективно функціонує 39 представництв:

Біла Церква, Бровари, Буча, Вінниця, Дніпро, Дніпро-2, Житомир, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Ізмаїл, Кам'янець-Подільський, Кам'янське, Київ-1, Київ-2, Київ-3, Київ-4, Коломия, Краматорськ, Кременчук, Кривий Ріг, Кропивницький, Луцьк, Львів, Львів-2, Миколаїв, Одеса, Одеса-2, Полтава,

Рівне, Суми, Тернопіль, Ужгород, Умань, Харків, Хмельницький, Хуст, Черкаси, Чернігів, Чернівці.

Існує сім пунктів, які наразі припинили свою діяльність через окупацію або ушкодження внаслідок агресивних дій:

Маріуполь, Мелітополь, Павлоград, Сєверодонецьк, Харків-2, Херсон.

На територіях розміщення представництв наявний широкий асортимент компонентів, селекціонованих з огляду на регіональні та сезонні властивості. Реалізована логістична структура забезпечує оперативну доставку необхідних елементів з найближчого представництва у строки від півтори до двох годин.

На Головному складі в столиці весь час доступно понад 120 000 найменувань від 250 виробників. У складських приміщеннях LKQ CEE у Празі – додатково приблизно 200 000 найменувань, котрі можливо замовити.

Але "ЕЛІТ-Україна" асоціюється не лише з компонентами для транспортних засобів. Для замовників запроваджуються інноваційні рішення:

- Проект «Partner ELIT» – альянс автомайстерень, що співпрацюють на привілейованих засадах: преференції, спецпропозиції, інформаційні та маркетингові матеріали, освітні заходи та інше;

- Інтернет-ресурс eCat 5 – ефективний онлайн-сервіс для відбору та замовлення деталей, калькуляцій, моніторингу постачання;

- База даних VIVID eTECH – можливість швидкого та точного визначення оптимального методу обслуговування та ремонту для 98% автівок, що експлуатуються в країні.

Продукція власних марок ELIT представлена варіативністю та доступністю відповідно до потреб ринку:

- Starline втілює розсудливий вибір для транспортних засобів та ремонтних майстерень: забезпечення стандартів якості, розмаїття товарів та економічність у придбанні, що сприяє ефективності сервісних станцій;

- Nipparts пропонує європейську альтернативу для транспортних засобів з Азії з неперервним оновленням пропозицій та доступністю для споживачів;

– MPM представляє мастильні матеріали європейського рівня для фахівців, з великою кількістю допусків та рекомендацій від відомих виробників, виключаючи можливість підробок;

– ERA відрізняється розмаїттям електричних та електронних компонентів для легкового та вантажного транспорту високої якості;

– OPTIMAL є синонімом інноваційності, надійності та широкого асортименту продукції, яка відповідає міжнародним стандартам дистрибуції та якості.

– CARFACE пропонує аксесуари для внутрішнього та зовнішнього оформлення транспортних засобів, системи багажних кріплень та елементи, необхідні чи рекомендовані для оснащення.

Компанія є частиною міжнародної корпорації "LKQ", яка здійснює успішну діяльність у 22 країнах Європи, лідируючи на ринку, а також у США та Тайвані. Включення до такої потужної та зростаючої корпорації має численні переваги, особливо в контексті швидких змін у сфері за допомогою інноваційних технологій та політичних регулювань.

Загалом більше 850 осіб працює в компанії, які об'єднані не лише професійними завданнями, а й духом взаємопідтримки, задоволенням від результатів праці та прагненням до успіху.

Відповідно до звіту незалежного аудитора, фінансова звітність ТОВ "Еліт-Україна" за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, була складена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Використання МСФЗ дозволяє компанії забезпечити високий рівень прозорості та порівнянності своєї фінансової звітності на міжнародному ринку, що є важливим фактором для залучення інвестицій та підтримки довіри інвесторів та партнерів.

Проте, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НПСБО) мають свої специфічні вимоги та особливості, які можуть відрізнятися від МСФЗ. Ці відмінності не лише стосуються методології обліку

та оцінки активів та зобов'язань, але й формату звітності, розкриття інформації, та інших аспектів.

Тому, з урахуванням вищезазначеного, пропонується зосередити зусилля на забезпеченні відповідності фінансової звітності вимогам МСФЗ, як це визначено законодавством України та міжнародними зобов'язаннями, а також на підвищенні рівня прозорості та достовірності фінансової інформації, що розкривається зацікавленим сторонам.

У контексті підготовки фінансової звітності, адміністрація Товариства з обмеженою відповідальністю "Еліт-Україна" (далі - Товариство) забезпечує адекватне представлення її фінансового стану, досягнутих фінансових результатів, а також динаміки грошових потоків і варіацій у власному капіталі протягом звітного періоду, що завершується 31 грудня 2022 року. Дані заходи здійснюються у відповідності до прийнятих Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі МСФЗ), що передбачає відповідальність за:

- Вибір та послідовне впровадження відповідних бухгалтерських принципів;
- Реалізацію обґрунтованих оцінювальних процедур та припущень;
- Дотримання нормативних вимог МСФЗ з подальшим виявленням будь-яких розбіжностей у додаткових примітках до фінансової звітності;
- Складання фінансової звітності, виходячи з принципу продовження діяльності Товариства на постійній основі, окрім ситуацій, коли таке припущення вважається неприпустимим.

Окрім цього, керівництво Товариства відповідає за створення, впровадження та підтримку ефективної та надійної системи внутрішнього контролю, що сприяє підвищенню довіри до фінансової звітності та її відповідності МСФЗ. Це також включає підтримку системи бухгалтерського обліку, здатної гарантувати дотримання стандартів МСФЗ, забезпечення збереження активів Товариства, а також вжиття заходів, спрямованих на протидію шахрайству та іншим зловживанням у межах своїх повноважень.

На основі звіту незалежного аудитора щодо діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю "Еліт-Україна" за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, можна виділити ключові організаційні та технологічні особливості компанії та оцінити їх вплив на побудову облікової політики, зокрема щодо обліку розрахунків з різними дебіторами.

Однією з визначальних організаційних особливостей "Еліт-Україна" є її зосередженість на відповідності Міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ), що є фундаментальною вимогою для забезпечення прозорості та порівнянності фінансової звітності на міжнародному рівні. Ця орієнтація визначає підхід компанії до побудови своєї облікової політики та системи внутрішнього контролю, включаючи процедури обліку розрахунків з дебіторами.

В контексті обліку розрахунків з дебіторами, "Еліт-Україна" застосовує ряд специфічних заходів, спрямованих на забезпечення точності та актуальності інформації про свої фінансові вимоги. Перш за все, компанія впроваджує деталізовану процедуру оцінки кредитоспроможності своїх контрагентів перед укладенням договорів. Це дозволяє мінімізувати ризик неплатежів та забезпечити адекватне управління кредитним ризиком.

Далі, важливою технологічною особливістю діяльності Товариства є застосування сучасних бухгалтерських програм та інформаційних систем, що сприяє автоматизації процесів обліку та аналізу дебіторської заборгованості. Застосування таких систем дозволяє оперативно виявляти прострочену заборгованість, аналізувати динаміку розрахунків з дебіторами та вчасно приймати управлінські рішення щодо необхідності коригування кредитної політики або вжиття заходів щодо стягнення боргу.

У відповідності до МСФЗ, "Еліт-Україна" реалізує обґрунтовані оцінювальні процедури для визначення ступеня кредитного ризику по кожному дебітору, включаючи створення резервів під можливі втрати за сумнівними боргами. Такий підхід не тільки відповідає вимогам МСФЗ, але й

сприяє формуванню реалістичного бачення фінансового стану компанії, зокрема її ліквідності та фінансової стійкості.

Крім того, управління дебіторською заборгованістю в "Еліт-Україна" передбачає регулярний моніторинг та аналіз термінів погашення заборгованості, а також активне використання фінансових інструментів для управління кредитним ризиком, наприклад, застосування дисконтування дебіторської заборгованості або застрахування кредитних ризиків.

Організаційна структура Товариства та відповідальність керівництва за створення ефективної системи внутрішнього контролю також відіграють ключову роль у забезпеченні точності та надійності обліку розрахунків з дебіторами. Висока увага приділяється не тільки фінансовому, але й оперативному аудиту внутрішніх процесів, що дозволяє своєчасно виявляти та усувати слабкі місця в системі обліку та контролю.

У сукупності, ці організаційні та технологічні особливості формують основу для ефективного управління розрахунками з дебіторами в "Еліт-Україна", забезпечуючи компанії не тільки відповідність сучасним стандартам фінансової звітності, але й стійкість у фінансовому управлінні.

РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З РІЗНИМИ ДЕБІТОРАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ТОВ «ЕЛІТ-УКРАЇНА»

2.1. Документування операцій з розрахунків з різними дебіторами на ТОВ «Еліт-Україна»

Документування операцій з розрахунків з різними дебіторами є фундаментальним аспектом управління дебіторською заборгованістю в будь-якій компанії, зокрема в ТОВ "Еліт-Україна". Ефективне документування дозволяє не тільки відслідковувати зобов'язання дебіторів, але й гарантує точність фінансової звітності та забезпечує відповідність регуляторним вимогам.

Класифікація дебіторської заборгованості в ТОВ "Еліт-Україна" відбувається за різними строками її погашення, що дозволяє компанії точно визначати кредитний ризик та ефективно формувати резерви під можливі збитки. Розрізнення дебіторської заборгованості здійснюється наступним чином:

1. Перша група (від дати виникнення до дати настання строку погашення):
 - Ставка резерву: 0,01%
 - Ця група включає дебіторську заборгованість, яка ще не досягла свого офіційного строку погашення. Ризик невиплати мінімальний, тому ставка резервування є незначною.
2. Друга група (з 15 по 90 день з дати непогашення):
 - Ставка резерву: 0,05%
 - Заборгованість, що перебуває у цій групі, визначається як легко прострочена. Ризик збільшується, але все ще вважається низьким.
3. Третя група (з 1 по 365 день з дати непогашення):
 - Ставка резерву: 5%

– Значно прострочена заборгованість. Ризик невиконання зростає, що вимагає значного резервування.

4. Четверта група (з 366 по 730 день з дати непогашення):

– Ставка резерву: 50%

– Серйозно прострочена заборгованість, де ризик невиконання є високим.

5. П'ята група (більше 731 день з дати непогашення):

– Ставка резерву: 100%

– Критично прострочена заборгованість, щодо якої існує висока ймовірність списання.

Ця класифікація дозволяє ТОВ "Еліт-Україна" детально моніторити стан дебіторської заборгованості та вчасно реагувати на можливі зміни в платоспроможності клієнтів, запобігаючи фінансовим втратам.

Оцінка кредитних збитків є ключовим елементом управління фінансовими ризиками в будь-якій компанії. ТОВ "Еліт-Україна" застосовує матричний підхід для оцінки очікуваних кредитних збитків, що дозволяє компанії враховувати як історичні дані, так і потенційні майбутні зміни у фінансовій стійкості дебіторів. Матричний підхід в оцінці кредитних збитків полягає у використанні історичних даних про прострочення та списання заборгованостей для розрахунку резервів під можливі майбутні збитки. Цей підхід забезпечує систематичний та структурований метод аналізу дебіторської заборгованості за різними категоріями строків її погашення. Стадії застосування матричного підходу зображено на рис. 2.1.

Якщо для третьої групи (заборгованість з 1 по 365 днів) історичний аналіз показує, що середній відсоток невиконань становить 5%, компанія встановлює резерв у розмірі 5% від загальної суми заборгованості у цій категорії. Це дозволяє мінімізувати вплив можливих збитків на фінансовий результат компанії.

Застосування матричного підходу в ТОВ "Еліт-Україна" забезпечує гнучкість і адекватність у формуванні резервів під кредитні збитки,

дозволяючи компанії адаптуватися до змін у платоспроможності клієнтів та зовнішніх економічних умов.

Рис. 2.1 – Матричний підхід оцінки збитків ТОВ "Еліт-Україна"

Джерело: побудовано автором на основі Звіту про управління ТОВ " Еліт-Україна "

Списання фінансових активів є критичною частиною процесу управління дебіторською заборгованістю, особливо коли заборгованість стає безнадійною або коли дебітор зазнає значних фінансових труднощів. В ТОВ "Еліт-Україна" документування та списання таких активів проводяться за чітко визначеними критеріями, що гарантують прозорість та відповідальність.

Списання фінансових активів є критичною частиною процесу управління дебіторською заборгованістю, особливо коли заборгованість стає безнадійною або коли дебітор зазнає значних фінансових труднощів. В ТОВ "Еліт-Україна" документування та списання таких активів проводяться за чітко визначеними критеріями, що гарантують прозорість та відповідальність. Нижче наведено детальний опис умов та процедур, що регулюють цей процес.

Умови для списання фінансових активів

– Фінансові труднощі дебітора. Компанія активно моніторить фінансовий стан своїх дебіторів. Списання фінансових активів може бути ініційовано, коли дебітор зазнає таких фінансових труднощів, які значно знижують його платоспроможність. Це може включати ситуації, коли дебітор має значний обсяг непокритих зобов'язань, зниження оборотних активів або нездатність генерувати достатній грошовий потік для виконання своїх зобов'язань.

– Банкрутство або фінансова реорганізація дебітора. У випадку, коли дебітор подає заяву про банкрутство або пройде через фінансову реорганізацію, його здатність виконувати зобов'язання перед кредиторами може бути суттєво обмежена. У таких ситуаціях ТОВ "Еліт-Україна" може списати відповідні фінансові активи як безнадійні.

– Докази неплатоспроможності дебітора. Якщо існують об'єктивні докази того, що дебітор не зможе виконати свої зобов'язання, такі як невиконання фінансових умов контрактів, значні неплатежі протягом тривалого часу або зміна кредитного статусу, компанія може прийняти рішення про списання відповідних сум.

Процедура списання

– Оцінка та підтвердження збитків. Перед списанням активів проводиться детальний аналіз заборгованості, включаючи перевірку всіх обставин та доступних доказів щодо фінансового стану дебітора. Все це документується для підтвердження рішення про списання.

– Схвалення списання. Рішення про списання активів приймається вищим управлінням на основі звіту фінансового відділу. Затвердження відбувається лише після ретельного розгляду справи і в умовах, що виключають можливість відновлення платежів.

– Документування та відображення у фінансовій звітності. Всі операції зі списання фінансових активів документуються у фінансовій звітності компанії. Це включає коригування балансу дебіторської заборгованості та відображення витрат, пов'язаних зі списанням, що забезпечує точність та прозорість фінансових показників.

Ці процедури є частиною загальної стратегії управління ризиками в ТОВ "Еліт-Україна" і сприяють збереженню фінансової стійкості компанії.

Дебіторська заборгованість в ТОВ "Еліт-Україна" визнається у момент, коли товари відвантажені або передані на умовах доставки, що робить відшкодування вимоги безумовним. Визнання відбувається за наступних умов:

- Товари поставлені покупцеві.
- Право власності на товари перейшло до покупця.
- Немає невиконаних зобов'язань, що можуть вплинути на прийняття товарів покупцем.

Цей момент є критичним, оскільки з цього часу починається нарахування терміну платежу, який обумовлений лише плином часу.

Виручка від продажу товарів визнається, коли контроль над товаром переходить до покупця. Це може бути момент:

- Передачі товарів покупцеві.
- Передачі права власності.
- Коли покупець отримує повну свободу дій щодо товару.

Додатково, ТОВ "Еліт-Україна" не визнає виручку, якщо існує висока ймовірність повернення товарів. В такому разі, визнаються активи та зобов'язання, пов'язані з можливими поверненнями товарів.

Виручка від надання послуг визнається пропорційно до обсягу вже наданих послуг на кінець звітної періоду відносно загального обсягу передбачених договором послуг. Це важливо для точного відображення фінансових результатів згідно з виконанням зобов'язань перед клієнтами.

Якщо договір включає кілька зобов'язань, вартість контракту розподіляється на кожне окреме зобов'язання. Це робиться на основі співвідношення цін, які б вони мали при окремому продажу, з оцінкою вартості на основі очікуваних витрат плюс націнка, якщо ціни на активному ринку не доступні.

Отже, перш за все, необхідно визначити основні види дебіторської заборгованості, що можуть виникати у компанії ТОВ "Еліт", та визначити перелік основних дебіторів компанії див. табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Різновиди дебіторської заборгованості та склад дебіторів ТОВ "Еліт"

Вид заборгованості	Дебітори
Заборгованість за готову продукцію, послуги	Покупці та замовники
Заборгованість за виданими авансами	Постачальники
Інша поточна дебіторська заборгованість	Різні короткострокові кредитори
Заборгованість за відвантажені товари	Покупці без негайної оплати
Заборгованість за наданими позиками	Працівники та інші особи
Очікувані кредитні збитки	Оцінка внутрішнього кредитного ризику
Торгівельна дебіторська заборгованість	Покупці в рамках звичайної комерційної діяльності

Джерело: побудовано автором на основі Бухгалтерська звітність ТОВ «ЕЛІТ»

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги — це заборгованість, яка виникає після відвантаження товарів або надання послуг, до моменту їх оплати замовником. Дебіторська заборгованість за виданими авансами — це суми, виплачені замовниками як передплата за майбутні поставки товарів чи послуг. Інша поточна дебіторська заборгованість — може включати заборгованість за міжкомпанійськими розрахунками, штрафами, пенями тощо.

Дебіторська заборгованість за відвантажені товари — заборгованість, яка виникає з моменту відвантаження товару до моменту його оплати. Дебіторська заборгованість за наданими позиками — суми, видані як позики іншим компаніям чи особам, які підлягають поверненню. Очікувані кредитні збитки — резерв під кредитні збитки, що створюється для покриття можливих не платежів. Торгівельна дебіторська заборгованість — заборгованість покупців за куплені товари та послуги.

Отже, у документуванні операцій з покупцями та замовниками можна виділити дві групи первинних документів, які є основою для відображення виникнення та погашення заборгованості. Це забезпечує чітке відстеження фінансових транзакцій та допомагає в забезпеченні точності фінансових звітів та ефективного кредитного менеджменту див. рис. 2.2.

Рис. 2.2 - Документування виникнення та погашення дебіторської заборгованості покупців і замовників у ТОВ "Еліт"

Джерело: побудовано автором на основі Звіту про управління ТОВ "Еліт-Україна"

Отже, процес документування в ТОВ "Еліт" включає чітку структуру документації для відображення фінансових взаємин з клієнтами. Виникнення заборгованості ретельно фіксується через ряд документів, які забезпечують доказову базу для відвантажених товарів або наданих послуг. Ці документи включають накладні, рахунки-фактури, акти про надання послуг, і товарно-транспортні накладні, які свідчать про передачу товарів або виконання робіт.

Погашення заборгованості контролюється через фінансові документи, які відображають надходження коштів, такі як прибуткові касові ордери та банківські виписки, що допомагає управлінню кредитними ризиками та сприяє своєчасному закриттю боргів. Ця система документування допомагає забезпечити ефективність та прозорість у фінансовому менеджменті.

Таким чином, документування операцій з розрахунків з різними дебіторами на ТОВ «Еліт-Україна» відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності та оперативного контролю над кредитними процесами компанії. Через ефективне та систематичне документування, компанія має можливість не лише моніторити поточний стан дебіторської заборгованості, але й адекватно реагувати на будь-які зміни в платіжній дисципліні своїх клієнтів. Відслідковування та класифікація заборгованостей дозволяє точно оцінювати кредитний ризик та ефективно формувати резерви для покриття можливих кредитних збитків.

Ці процеси допомагають зменшити фінансові ризики та підвищити прозорість економічної діяльності, що, у свою чергу, позитивно впливає на загальну фінансову здоров'ятість компанії. Створення чітких та детальних документаційних процедур відіграє важливу роль у підтримці високого рівня корпоративного управління та відповідності регуляторним вимогам. Завдяки добре налагодженому документуванню, ТОВ «Еліт-Україна» має можливість ефективно управляти своїми фінансовими активами та пасивами, що є важливою складовою їхнього бізнес-моделі.

2.2. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з різними дебіторами на ТОВ «Еліт-Україна»

В компанії "Еліт-Україна" використовується розгалужена система рахунків для ефективного управління інформацією щодо дебіторської заборгованості. Для категоризації різних типів заборгованостей застосовуються спеціалізовані рахунки, які дозволяють вести як короткострокові, так і довгострокові зобов'язання.

Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи (рахунок 18): Цей рахунок включає зобов'язання фізичних та юридичних осіб, які виникають поза звичайним операційним циклом компанії і передбачають погашення після періоду у 12 місяців з моменту їх визначення.

Короткострокові векселі одержані (рахунок 34): Рахунок 34 використовується для відображення дебіторської заборгованості від клієнтів за поставлену продукцію, надані послуги, виконані роботи, а також інші операції, забезпечені векселями.

Розрахунки з покупцями та замовниками (рахунок 36): Цей рахунок використовується для обліку оплат з боку покупців та замовників за товари, роботи та послуги, за винятком тих випадків, коли заборгованість забезпечена векселями.

Розрахунки з різними дебіторами (рахунок 37): Рахунок 37 призначений для обліку поточних дебіторських заборгованостей з різними контрагентами за виписаними авансами, претензіями, компенсаціями за збитки.

Резерв сумнівних боргів (рахунок 38): Цей рахунок передбачений для обліку резервів, створених з метою покриття можливих втрат від дебіторської заборгованості, де існує ризик неотримання платежів.

Застосування цих рахунків у компанії забезпечує деталізований і систематичний підхід до управління дебіторською заборгованістю, що є ключовим аспектом фінансової стратегії підприємства.

Дебіторська заборгованість у ТОВ "Еліт-Україна" утворюється внаслідок кредитної продажі продукції, товарів, робіт чи послуг, що призводить до відтермінування платежів. Для ведення обліку такої заборгованості застосовується активний бухгалтерський рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками", який містить декілька субрахунків: 361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями", 362 "Розрахунки з зарубіжними покупцями", 363 "Розрахунки з учасниками ПФГ".

На дебеті рахунку 36 реєструється продажна вартість реалізованої продукції, включно з податком на додану вартість, акцизами та іншими обов'язковими платежами. Кредит рахунку відображає поступлення коштів на банківські рахунки підприємства, у касу або інші форми розрахунків. Сальдо на рахунку ілюструє заборгованість покупців та замовників за надані товари або послуги.

Рахунок 36 зазвичай використовується для відображення поточної дебіторської заборгованості, не забезпеченої векселями, що виникає в процесі основної діяльності підприємства. Не рекомендується використовувати цей рахунок для фіксації авансів, передоплат чи заборгованостей з інших видів діяльності, для цього призначені спеціалізовані рахунки 681 "Аванси отримані" та 371 "Аванси видані".

Основний документ для проведення реалізації продукції становить договір купівлі-продажу. Виникнення дебіторської заборгованості документально підтверджується за допомогою накладних, рахунків-фактур, актів прийому виконаних робіт, податкових накладних та інших первинних документів. Погашення заборгованості реєструється через банківські виписки, платіжні доручення, прибуткові касові ордери та інші відповідні документи.

Аналітичний облік на рахунку 36 дозволяє відслідковувати дані про заборгованості, терміни сплати яких ще не настали, а також про заборгованості, не погашені у встановлений строк див. табл. 2.2. Аналітика проводиться за кожним покупцем, за кожним документом, що вимагає оплати, а також за термінами погашення боргу. На субрахунку 362 "Розрахунки з

зарубіжними покупцями" аналітичний облік ведеться як у національній валюті, так і у валюті, що визначена договором.

Таблиця 2.2

Відображення бухгалтерських проводок за розрахунками з покупцями та замовниками

№ з/п	Опис економічної операції	Дебет бухгалтерської проводки	Кредит бухгалтерської проводки
1	Реалізація готової продукції (товарів) за угодою	36	701 (702, 703)
2	Врахування податкового обов'язку з ПДВ	701 (702, 703)	641
3	Отримано оплату від покупців на банківський рахунок або в касу	311 (301)	36
5	Здійснено взаємозалік заборгованості з раніше отриманими авансами	681	36
6	Взаємозалік заборгованості у випадку бартерних операцій	63 (685)	36
7	Списано безнадійну дебіторську заборгованість на товари, роботи, послуги через резерв сумнівних боргів	38	36
8	Списано безнадійну дебіторську заборгованість без створення резерву сумнівних боргів	944	36
10	Відображено відновлення дебіторської заборгованості, раніше списаної через резерв сумнівних боргів, при поверненні платоспроможності	36	716
12	Отримано вексель як плату за заборгованість покупців	34, 182	36

Джерело: побудовано автором на основі Бухгалтерська звітність ТОВ «ЕЛІТ»

У компанії "Еліт-Україна" аналітичний облік розрахунків з клієнтами та замовниками впроваджено за допомогою використання відомості № 3.1. Водночас синтетичний облік ведеться через журнал № 3. У рамках здійснення своєї діяльності, підприємство реєструє поточні дебіторські заборгованості, які не мають прямого зв'язку з основними операціями. Такі заборгованості ведуться на рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами», який поділений на 7 субрахунків, як це показано в таблиці 2.3. На дебеті даного рахунку фіксується виникнення дебіторської заборгованості, на кредиті - її погашення

або списання. Сальдо цього рахунку відображає стан дебіторської заборгованості на початок або кінець облікового періоду.

Таблиця 2.3

Облік інших форм дебіторської заборгованості в ТОВ "Еліт-Україна"

Код рахунку	Назва рахунку	Призначення рахунку
371	Розрахунки за наданими авансами	Використовується для обліку авансів, що були видані іншим організаціям
372	Розрахунки з особами, що знаходяться під звітом	Ведення обліку коштів, відповідальність за які несуть підзвітні особи. Сальдо може мати як дебетовий, так і кредитовий баланс
373	Розрахунки за доходами, що нараховуються	Облік нарахувань, які підлягають отриманню, включаючи дивіденди, відсотки, роялті
374	Розрахунки за вимогами	Ведення обліку за вимогами до контрагентів, а також облік штрафів, пені, неустойок, які були визнані
375	Розрахунки за компенсацією збитків	Облік компенсацій за збитки, заподіяні підприємству в результаті порушення збереження цінностей, у тому числі втрат від нестач і розкрадань коштів, за умови виявлення винуватців
376	Розрахунки за позиками до членів кооперативів	Ведення обліку позик, наданих членам кредитних спілок у рамках діяльності кредитних кооперативів
377	Розрахунки з іншими дебіторами	Облік розрахунків за різними операціями, включаючи спільну діяльність без створення юридичної особи, всі види розрахунків з працівниками (за винятком зарплати) та інші розрахунки

Джерело: побудовано автором на основі Бухгалтерська звітність ТОВ «ЕЛІТ»

Таким чином, на ТОВ «Еліт-Україна» розроблена ефективна система синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами, що охоплює ряд спеціалізованих рахунків. Для обліку довгострокової дебіторської заборгованості використовується рахунок 18, що включає заборгованість, яка не буде погашена протягом наступних 12 місяців. Короткострокові векселі одержані відображаються на рахунку 34, що використовується для обліку заборгованості, забезпеченої векселями. Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» дозволяє контролювати поточну дебіторську заборгованість, яка виникає в результаті відвантаження товарів та надання послуг.

Облік розрахунків за авансами, претензіями та відшкодуванням завданих збитків ведеться за допомогою рахунку 37, який містить декілька субрахунків, кожен з яких призначений для конкретного типу операцій. Це дозволяє забезпечити детальний контроль за різними видами дебіторської заборгованості та сприяє точному відображенню фінансових результатів. Крім того, резерв сумнівних боргів обліковується на рахунку 38, що є важливим для управління кредитним ризиком і зниження потенційних фінансових втрат.

Завдяки впровадженню цієї системи, ТОВ «Еліт-Україна» може ефективно управляти своєю дебіторською заборгованістю, забезпечуючи оперативний облік та контроль за різними видами фінансових зобов'язань. Аналітичний облік дозволяє детально відстежувати кожен фінансову транзакцію, що відбувається між підприємством та його контрагентами, і виходячи з цього, приймати виважені управлінські рішення, що сприяють збільшенню фінансової стійкості та розвитку бізнесу.

2.3. Розкриття інформації про розрахунки з різними дебіторами у фінансовій та внутрішньогосподарській звітності ТОВ «Еліт-Україна»

Методологічні принципи, які керують формуванням у бухгалтерському обліку даних про дебіторську заборгованість і її представлення у фінансових звітах, регулюються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 (П(С)БО 10) "Дебіторська заборгованість". Даний стандарт обов'язковий для виконання всіма підприємствами, за винятком бюджетних організацій, і його застосування має відбуватися з дотриманням вимог інших П(С)БО.

Згідно з П(С)БО 10, дебіторська заборгованість класифікується як актив, якщо є висока ймовірність отримання майбутніх економічних вигод та коли її вартість може бути точно визначена. Економічні переваги дебіторської заборгованості включають прямі надходження коштів або коштів на банківські рахунки через факторинг, що є одним із видів фінансових послуг, заснованих на купівлі зобов'язань підприємства.

Точна оцінка дебіторської заборгованості передбачає наявність договору, який визначає ціну за товари та супроводжувальні документи, що підтверджують кількість та вартість відвантаженої продукції. У випадках, коли заборгованість виникає в результаті виконання робіт або надання послуг, для її оцінки використовуються договори на підряд та акти виконаних робіт.

Бухгалтерський облік дебіторської заборгованості здійснюється через такі рахунки:

- Рахунок 16 "Довгострокова дебіторська заборгованість",
- Рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками",
- Рахунок 37 "Розрахунки з різними дебіторами",
- Рахунок 38 "Резерв сумнівних боргів".

Облікові записи розміщуються у класі 3 Плану рахунків для дебіторів та в класі 6 для кредиторів, відображаючи дебіторську заборгованість в активі, а кредиторську - у пасиві фінансової звітності.

На основі даних, зібраних з реєстрів бухгалтерського обліку і відповідно до положень Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" та Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", ТОВ «Еліт-Україна» здійснює формування звітності. Процес складання звітності також регулюється вказаними нормативними документами.

Важливо відмітити, що інформація про розрахунки з дебіторами має відображення у більшості фінансових звітів (за винятком форми № 4). Було проведено аналіз способу відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності ТОВ «Еліт-Україна», який представлено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.4

Відображення дебіторської та кредиторської заборгованості у фінансовій звітності ТОВ «Еліт-Україна»

№ з/п	Назва фінансового документа	Код рядка та деталізація статей
-------	-----------------------------	---------------------------------

Продовження табл. 2.4

1	Балансовий звіт	1040 – "Дебіторська заборгованість на довгий термін"; 1125 – "Заборгованість за поставлені товари, виконані роботи, надані послуги"; 1130 – "Заборгованість по видачі авансів"; 1135 – "Заборгованість по розрахунках з державним бюджетом"; 1155 – "Інша короткострокова дебіторська заборгованість"; 1170 – "Витрати наступних періодів"
2	Звіт про фінансові результати	2180 – "Інші витрати операційної діяльності"
3	Звіт про рух коштів	3005 – "Відшкодування податків і зборів"; 3006 – "включно з податком на додану вартість"; 3100 – "Видатки за товари, роботи, послуги"; 3105 – "Видатки на заробітну плату"; 3110 – "Видатки на соціальні заходи"; 3115 – "Видатки на податки та збори"; 3190 – "Інші видатки"; 3305 – "Отримання кредитів"; 3340 – "Інші надходження"; 3350 – "Погашення кредитів"; 3355 – "Виплата дивідендів"; 3390 – "Інші платежі"
4	Примітки до фінзвітності	- за довгостроковою дебіторською заборгованістю – список дебіторів і суми; - за заборгованістю сторін, пов'язаних з групою – перелік дебіторів і суми, з вказівкою внутрішньогрупових балансів (дочірні та афілійовані компанії); - за іншою короткостроковою дебіторською заборгованістю (рядок балансу 1155) – склад і суми; - методика визначення резервів під сумнівні борги; - за поточною дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги

Джерело: побудовано автором на основі Бухгалтерська звітність ТОВ «ЕЛІТ»

У рамках нашого аналізу було виявлено, що глибока деталізація даних про дебіторську та кредиторську заборгованість значно покращує зрозуміння балансової структури компанії ТОВ "Еліт-Україна". Для цього ми розглянули, як формуються відповідні балансові статті, включаючи види розрахунків з дебіторською та кредиторською заборгованістю див табл. 2.5, табл. 2.6.

Таблиця 2.5

Представлення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності за різними типами розрахунків

Номер рахунка	Опис дебіторської заборгованості	Основний бухгалтерський рахунок	Включення у звітність дебіторської заборгованості	Організація деталізованого обліку
1040	Заборгованість довгострокового характеру	181, 182, 183	Заборгованість, що виникає за межами звичайного операційного циклу і буде погашена понад 12 місяців	Аналіз за кожним кредитором, за типами заборгованості, за часом виникнення і погашення

Продовження табл. 2.5

1125	Заборгованість за поставлені товари, виконані роботи і надані послуги	36	Заборгованість покупцям чи замовникам за реалізовану продукцію, товари, виконані роботи чи послуги	Деталізація за кожним замовником, за кожним виданим рахунком за поставку товарів, виконання робіт, надання послуг
1135	Заборгованість з публічними розрахунками	641, 642, 37	Борг перед фіскальними і податковими органами, включаючи переплати за податками, зборами та іншими державними платежами	Класифікація за типами платежів
1130	Заборгованість за виплаченими авансами	371	Сума передплат, наданих іншим організаціям як часткові платежі	Аналіз по кожному кредитору, по видам заборгованості, термінам виникнення та погашення
1140	Заборгованість за нарахуваннями доходів	373	Сума до нарахування дивідендів, процентів, роялті та інших подібних доходів, які мають бути отримані	Деталізація за кожним видом доходу, способом їх збору

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Таблиця 2.6

Відображення кредиторської заборгованості у балансі за відповідними видами розрахунків

Балансовий рядок	Найменування кредиторської заборгованості	Використовуваний синтетичний рахунок	Склад кредиторської заборгованості за статтю	Організація аналітичного обліку
1500	Одержані податкові зобов'язання, відкладені на майбутнє	54	Заборгованість за податок на прибуток, яка сплачуватиметься у майбутньому через різницю в облікових та податкових базах оцінки	-
1510	Заборгованість за довгостроковими банківськими позиками	501 - 504	Сума зобов'язань перед банками по довгострокових позиках, які не належать до поточних зобов'язань	За кожним банком-кредитором, в розрізі кожної позики та термінів її погашення

Продовження табл. 2.6

1515	Інші довгострокові фінансові зобов'язання	505 - 506, 51, 52, 53, 55	Зобов'язання за позиками, залученими на довгострокову основу (крім орендних зобов'язань)	За кожним орендодавцем та об'єктом оренди окремо
1600	Короткострокові банківські кредити	60	Зобов'язання підприємства перед банками за короткостроковими позиками	За кожним банком-кредитором, в розрізі кожної позики та термінів її погашення
1605	Векселі, випущені для забезпечення зобов'язань	62	Заборгованість, забезпечена векселями, виданими для гарантії поставок (робіт, послуг)	За кожним векселем окремо та за термінами їх погашення
1610	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	61	Зобов'язання з довгострокових позик, що належить погасити протягом наступних 12 місяців	За кредиторами та типами заборгованості
1615	Кредиторська заборгованість за поставлені товари та виконані роботи	63	Заборгованість перед постачальниками і підрядниками за товари, роботи і послуги	За кожним постачальником та підрядником, за кожним документом на оплату
1620	Поточні розрахунки з бюджетом	64	Заборгованість за всіма видами платежів до бюджету, включно з податками, що належать сплатити працівниками	За видами податків і платежів
1625	Поточні заборгованості зі страхування	65	Заборгованість за страховими внесками до Пенсійного фонду, соціального страхування, страхування майна та індивідуального страхування працівників	За кожним видом страхування та за страховальниками
1630	Заборгованість з оплати праці	66	Заборгованість по зарплаті, включаючи депоновані кошти	За кожним працівником, видами виплат і утримань
1635	Заборгованість за одержані аванси	681	Аванси, отримані від різних осіб за майбутні поставки, виконання робіт, послуги	Окремо за кожною організацією та фізичною особою
1640	Заборгованість перед учасниками за розподіл прибутків	67	Заборгованість перед учасниками (засновниками) з приводу розподілу прибутку, включаючи дивіденди	За кожним засновником та учасником, за видами виплат

Продовження табл. 2.6

1645	Внутрішньо корпоративна кредиторська заборгованість	682, 683	Заборгованість між пов'язаними сторонами, включаючи внутрішньовідомчі розрахунки	Окремо за кожною організацією та фізичною особою
1690	Інші поточні фінансові зобов'язання	372, 684, 36	Зобов'язання, які не підпадають під інші категорії поточних зобов'язань	-

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Таким чином, ретельний облік розрахунків з дебіторами в ТОВ "Еліт-Україна" дозволяє компанії не лише виявити точні суми заборгованості, але й відстежувати їх своєчасне погашення. Наприклад, використання рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" уможлиблює детальний аналіз кожного випадку надання товарів чи послуг, забезпечуючи актуальну інформацію про поточний стан розрахунків і можливі затримки у платежах.

Внутрішньогосподарська звітність "Еліт-Україна" відіграє ключову роль у фінансовому плануванні, дозволяючи керівництву компанії приймати обґрунтовані рішення на основі аналізу дебіторської заборгованості. Наприклад, оцінка довгострокових дебіторських боргів на рахунку 1040 допомагає з'ясувати, які кошти надійдуть у майбутньому, та планувати інвестиції та інші фінансові операції.

На практиці, регулярний перегляд стану розрахунків з різними дебіторами на базі П(С)БО 10 забезпечує "Еліт-Україна" дієвий контроль за ліквідністю та фінансовою стійкістю. Використання рахунку 37 "Розрахунки з різними дебіторами" уможлиблює контроль за менш типовими формами заборгованостей, такими як аванси, що дозволяє компанії оптимізувати свої грошові потоки та мінімізувати ризик несплати.

2.4. Аналіз операцій з різними дебіторами на ТОВ «Еліт-Україна»

Для аналізу операцій з різними дебіторами на ТОВ "Еліт-Україна", ми досліджуємо динаміку заборгованостей за різними категоріями протягом останніх чотирьох років. Важливо звернути увагу на зміни у заборгованості за готову продукцію та послуги, виданими авансами, та інші поточні дебіторські заборгованості, які відображають фінансові взаємини компанії з її контрагентами. Аналіз таких змін дозволяє оцінити ефективність управління дебіторською заборгованістю та визначити потенційні ризики та можливості для покращення грошових потоків.

Нижче наведено таблицю 2.7, яка демонструє зміну заборгованостей у часі, дозволяючи візуально оцінити темпи зростання чи зниження сум заборгованостей по різних категоріях.

Таблиця 2.7

Динаміка заборгованостей ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки, тис. грн.

Категорія	2019	2020	2021	2022
Заборгованість за готову продукцію, послуги	41,727	51,515	63,666	78,652
Заборгованість за виданими авансами	16,555	180,312	222,385	274,355
Інша поточна дебіторська заборгованість	130	372	459	567
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	23,326	42,901	78,947	145,465
товари, роботи, послуги	154,336	378,993	928,384	1276,732
розрахунками з бюджетом	26,601	35,448	47,347	63,202
у тому числі з податку на прибуток	18,811	32,866	57,43	100,226
розрахунками зі страхування	1,703	1,856	2,022	2,204
розрахунками з оплати праці	7,291	9,598	12,647	16,652
за одержаними авансами	3,055	2,84	2,68	2,526
Поточні забезпечення	32,64	39,439	47,553	57,317
Інші поточні забезпечення	181	151	126	105

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Заборгованість за готову продукцію та послуги ТОВ "Еліт-Україна" відзначається стійким зростанням: від 41,727 тис. грн у 2019 році до 78,652 тис. грн у 2022 році див. рис. 2.3. Це свідчить про збільшення обсягів продажу товарів та послуг, що позитивно впливає на доходи компанії. Річне зростання показника від 23% у 2020 році до майже 28% у 2021 та 2022 роках може вказувати на покращення ринкової позиції та ефективність продажів.

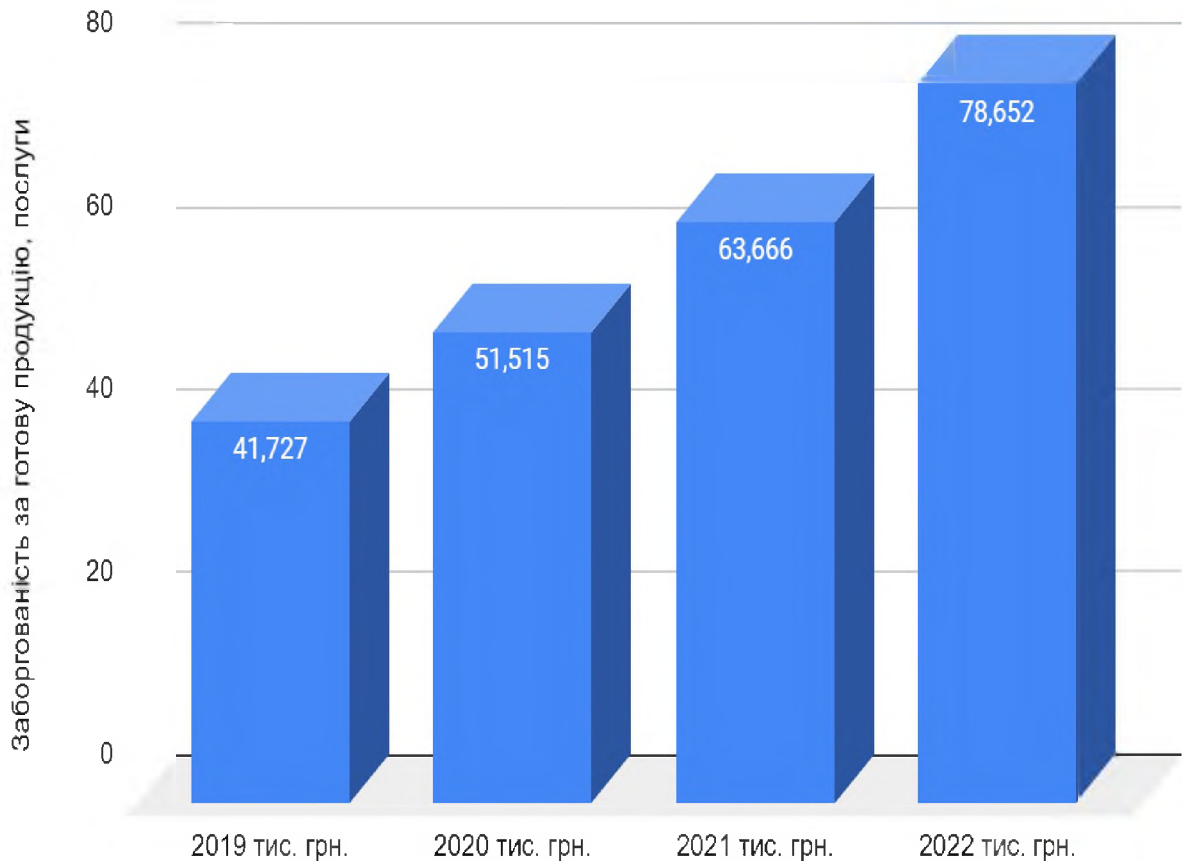

Рис. 2.3 – Динаміка заборгованості за готову продукцію, послуги ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Така динаміка вимагає від компанії посилення контролю за розрахунками з контрагентами, аби забезпечити своєчасність виплат. Це також може свідчити про необхідність розширення виробничих потужностей або впровадження нових продуктів.

Заборгованість за виданими авансами зросла в рази, з 16,555 тис. грн у 2019 році до 274,355 тис. грн у 2022 році, що вказує на значне збільшення передоплат контрагентам див. рис. 2.4. Це може бути пов'язано з розширенням асортименту продукції або започаткуванням нових довгострокових проектів, які потребують значних інвестицій в матеріали чи обладнання. Велике зростання у 2020 році (більше ніж у десять разів порівняно з 2019 роком) свідчить про зміну стратегії закупівель або про вплив зовнішніх економічних умов. Стабільне подальше зростання заборгованості підкреслює розширення стратегічних інвестицій компанії. Однак, це також може сигналізувати про збільшення фінансових ризиків, пов'язаних з передоплатами.

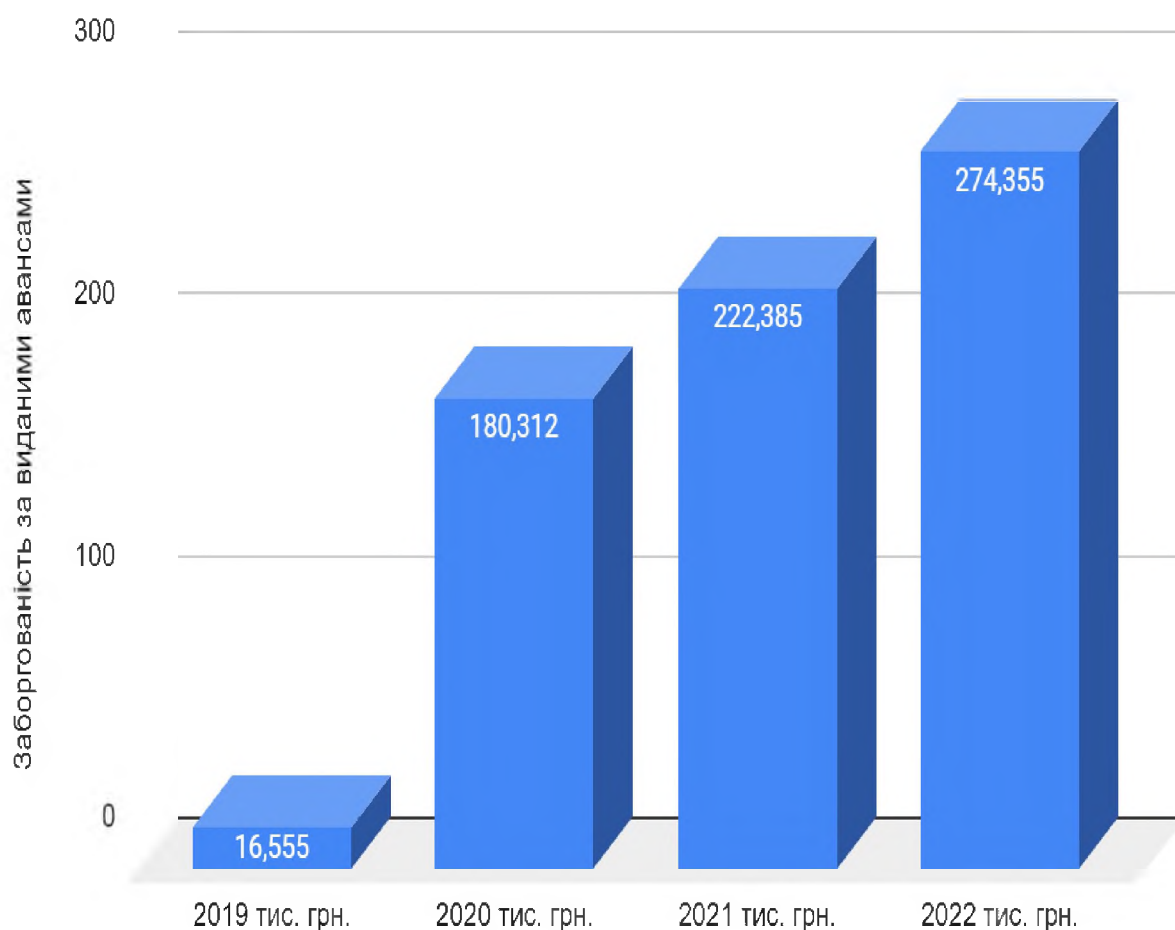

Рис. 2.4 – Динаміка заборгованості за за виданими авансами ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Інша поточна дебіторська заборгованість зросла з 130 тис. грн у 2019 році до 567 тис. грн у 2022 році див. рис. 2.5. Малий обсяг цієї категорії заборгованості може свідчити про специфічні або нерегулярні операції, які не входять до стандартної діяльності компанії. Зростання цього показника може бути пов'язане з окремими нестандартними угодами або змінами в обліковій політиці. Постійне, хоча і не дуже значне збільшення заборгованості вказує на зростання обсягу таких операцій. Компанії необхідно звернути увагу на управління такими зобов'язаннями, оскільки вони можуть включати високий рівень ризику.

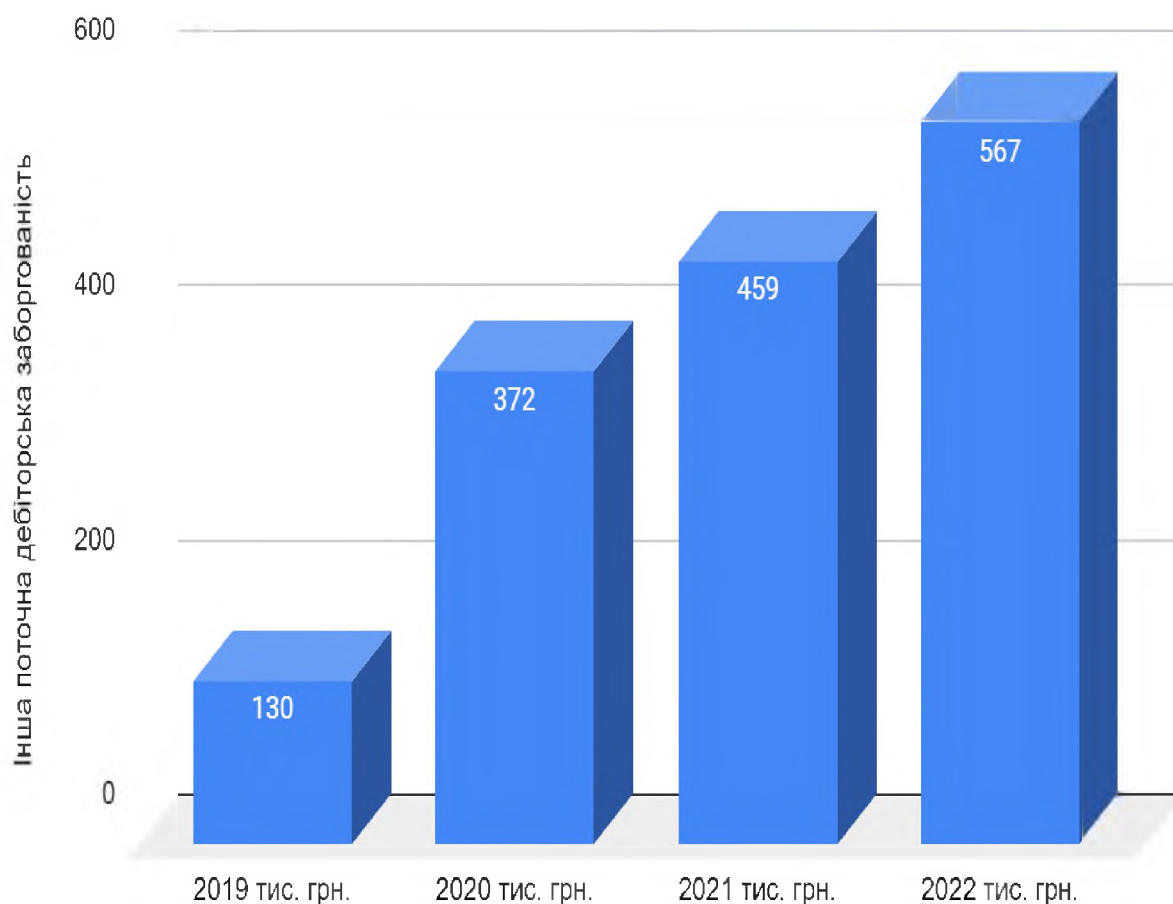

Рис. 2.5 – Динаміка інша поточна дебіторська заборгованість ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями виросла з 23,326 тис. грн у 2019 до 145,465 тис. грн у 2022 році див. рис. 2.6. Це збільшення може відображати зростання зобов'язань компанії перед кредиторами у зв'язку з розширенням бізнесу або взяттям на себе нових довгострокових зобов'язань. Значне збільшення заборгованості з 2020 по 2022 роки може також свідчити про значні інвестиції в активи або розвиток нових напрямків. Для компанії це означає збільшення залучення фінансових ресурсів, але й зростання фінансового навантаження через необхідність обслуговування та погашення боргів.

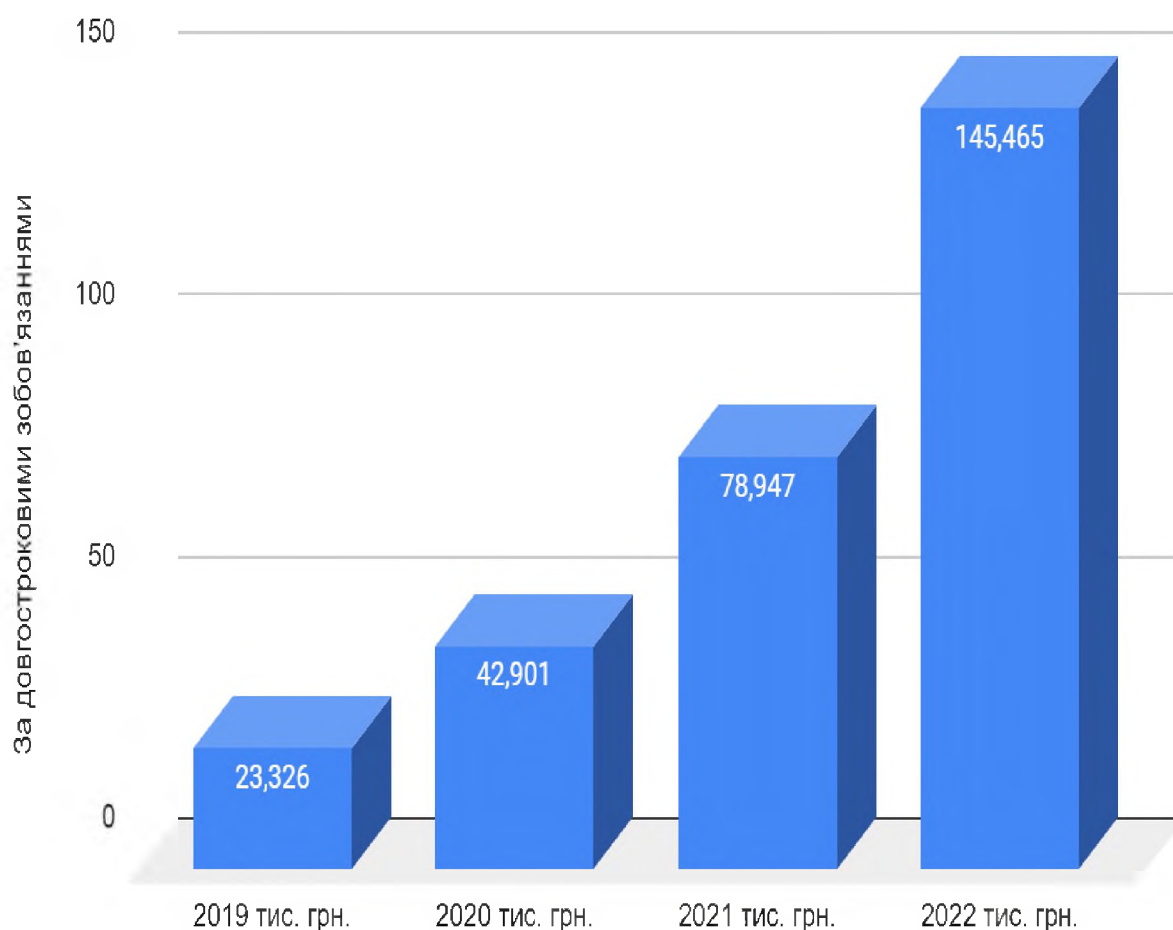

Рис. 2.6 – Динаміка поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Заборгованість за товарами, роботами, послугами піднялася з 154,336 тис. грн у 2019 році до 1276,732 тис. грн у 2022 році, що підкреслює значний ріст обсягу закупівель та/або вартості закуплених ресурсів див. рис. 2.7. Це вказує на значне збільшення обсягу виробництва або розширення асортименту продукції, що може бути стратегією на збільшення ринкової частки. Однак таке швидке зростання заборгованості вимагає від компанії ретельного контролю за платіжною дисципліною та оптимізації закупівельних процесів, щоб уникнути фінансових потрясінь від можливих затримок поставок або зміни умов контрактів.

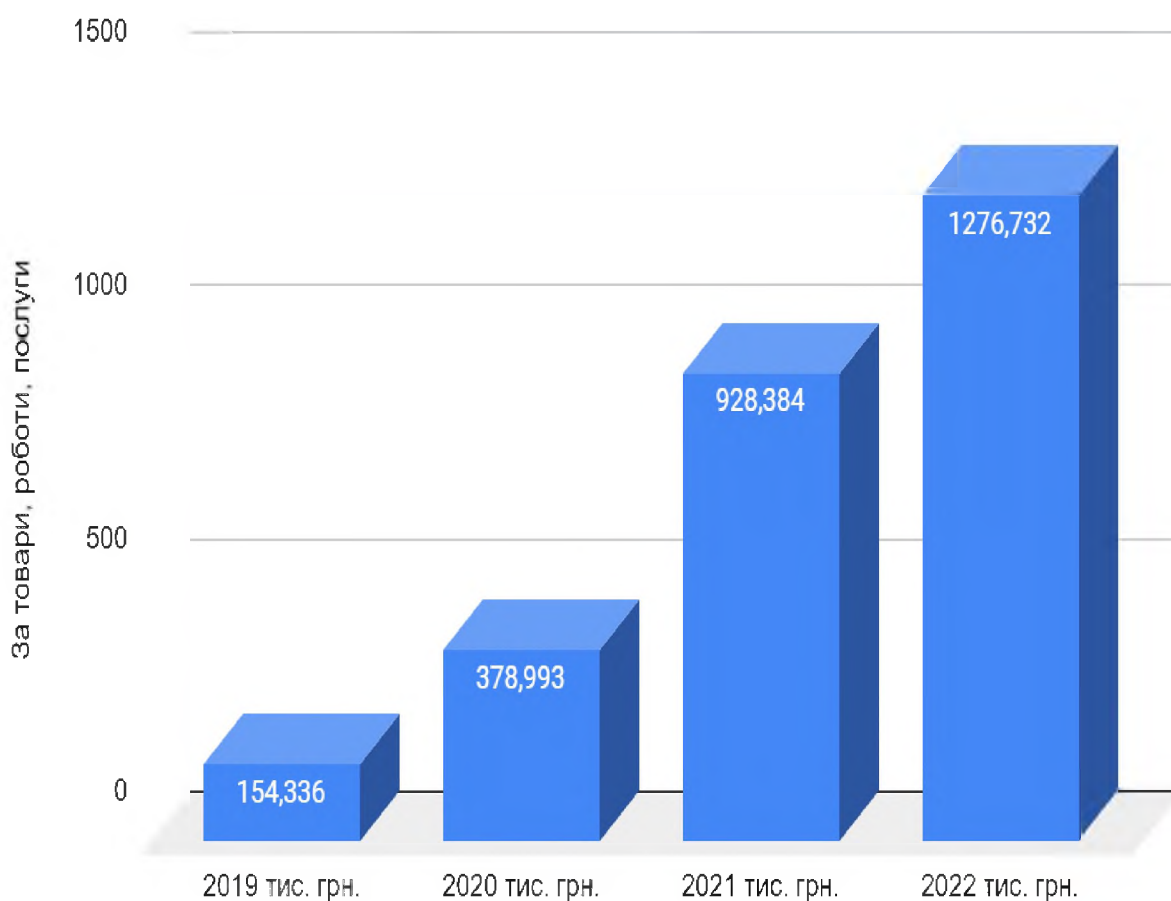

Рис. 2.7 – Динаміка поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Заборгованість ТОВ "Еліт-Україна" по розрахункам з бюджетом зростає з 26,601 тис. грн у 2019 році до 63,202 тис. грн у 2022 році, що відображає зростаюче навантаження на компанію у вигляді податкових і бюджетних платежів див. рис. 2.8. Це зростання може свідчити про збільшення оборотів компанії та зростання її валових доходів, що, відповідно, веде до збільшення податкових зобов'язань. Збільшення податкових виплат також може бути пов'язане із зміною податкового законодавства або переглядом податкових ставок. Такий тренд вимагає від компанії посилення податкового планування і може змусити переглянути фінансову стратегію для оптимізації податкового навантаження. Необхідно також стежити за своєчасністю і повнотою податкових платежів, щоб уникнути штрафних санкцій.

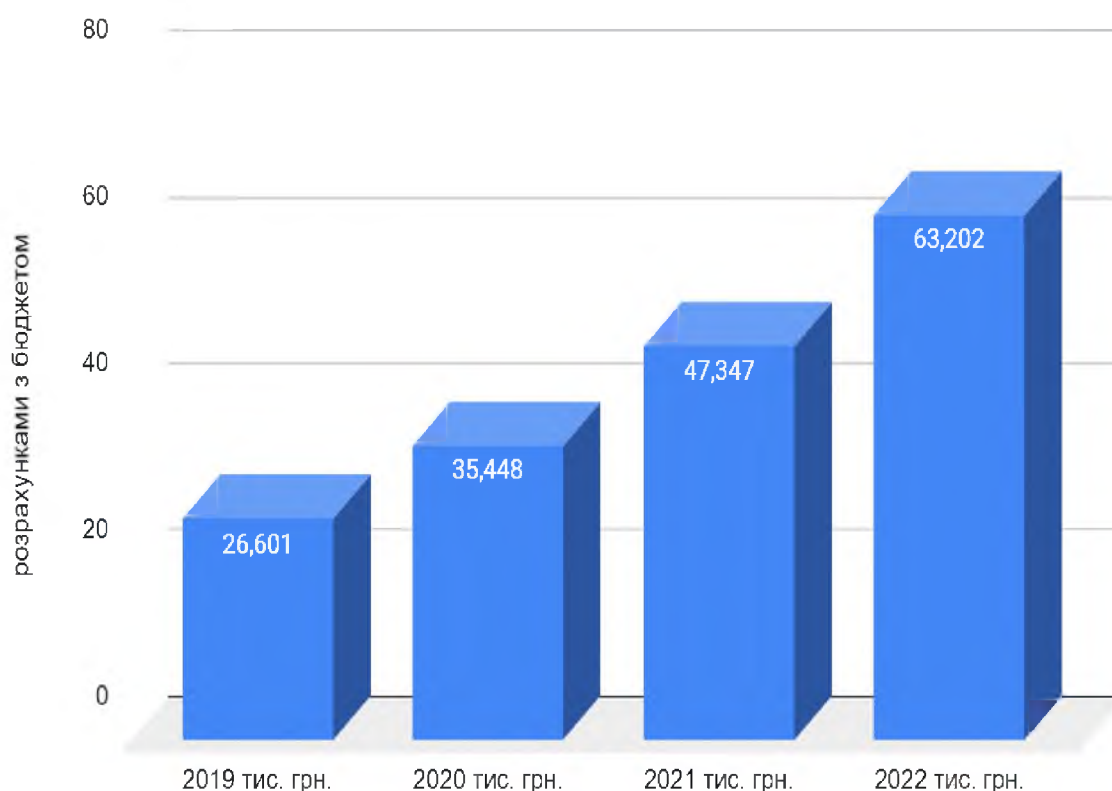

Рис. 2.8 – Динаміка поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Заборгованість з податку на прибуток показала високий ріст: з 18,811 тис. грн у 2019 до 100,226 тис. грн у 2022 році див. рис. 2.9.

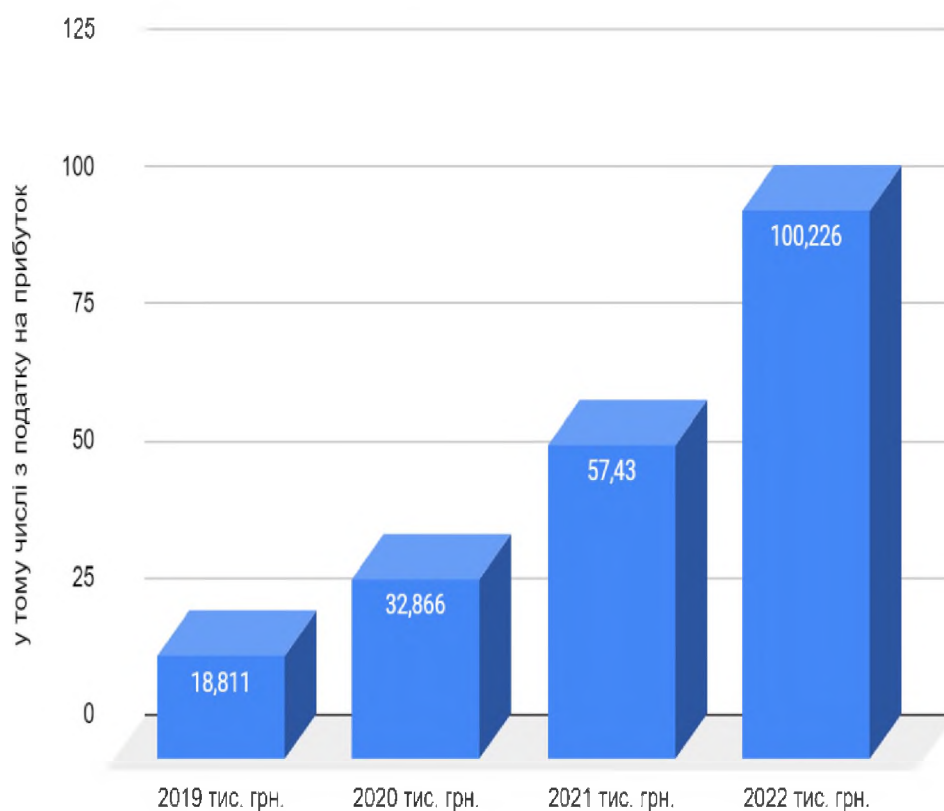

Рис. 2.9 – Динаміка поточна кредиторська заборгованість за у тому числі з податку на прибуток ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Це майже в п'ять разів перевищує початковий обсяг і вказує на значне збільшення прибутковості діяльності компанії. Таке зростання може бути результатом успішного впровадження нових продуктів або виходу на нові ринки. З іншого боку, значне зростання податку на прибуток ставить перед компанією завдання оптимізації податкових витрат через правильне використання податкових пільг і можливостей для зниження оподаткованого прибутку. Розуміння динаміки цього показника допоможе вищому менеджменту краще планувати бюджет і стратегію розвитку.

Заборгованість за розрахунками зі страхування показує менш динамічне, але стабільне зростання з 1,703 тис. грн у 2019 році до 2,204 тис. грн у 2022 році див. рис. 2.10.

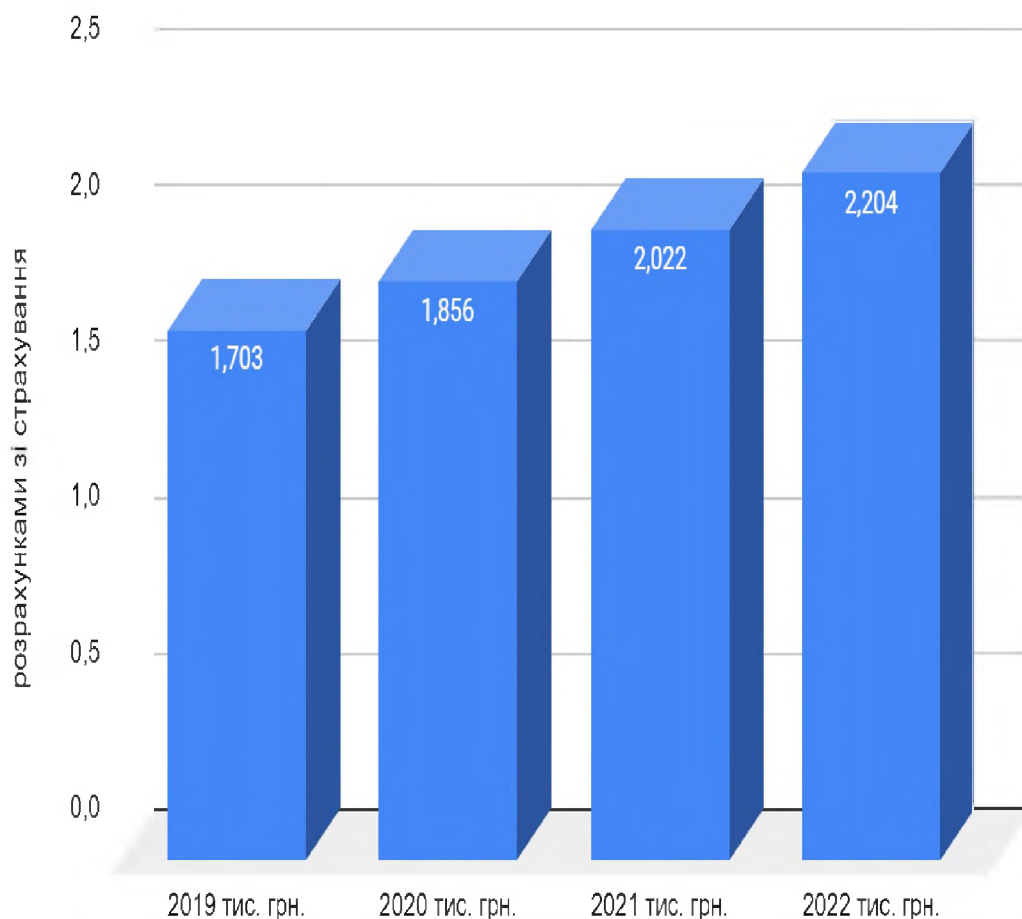

Рис. 2.10 – Динаміка поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Це свідчить про зростання витрат на страхування, яке може бути пов'язане із збільшенням активів компанії або введенням нових вимог законодавства щодо страхування. Стабільне зростання також може бути індикатором підвищення обережності компанії у своїй діяльності, що є позитивним сигналом для інвесторів і партнерів. Однак, збільшення витрат на страхування вимагає від компанії відповідного бюджетування та фінансового планування.

Заборгованість за розрахунками з оплати праці зростає з 7,291 тис. грн у 2019 році до 16,652 тис. грн у 2022 році див. рис. 2.11. Це зростання може бути викликано збільшенням штату співробітників, підвищенням заробітної плати або впровадженням нових соціальних пакетів, що є частиною стратегії компанії на залучення та утримання кваліфікованих кадрів. З іншого боку, зростання цього показника може створити додаткове навантаження на фінансовий стан компанії, вимагаючи від менеджменту знаходження балансу між збільшенням витрат і забезпеченням конкурентоспроможної оплати праці.

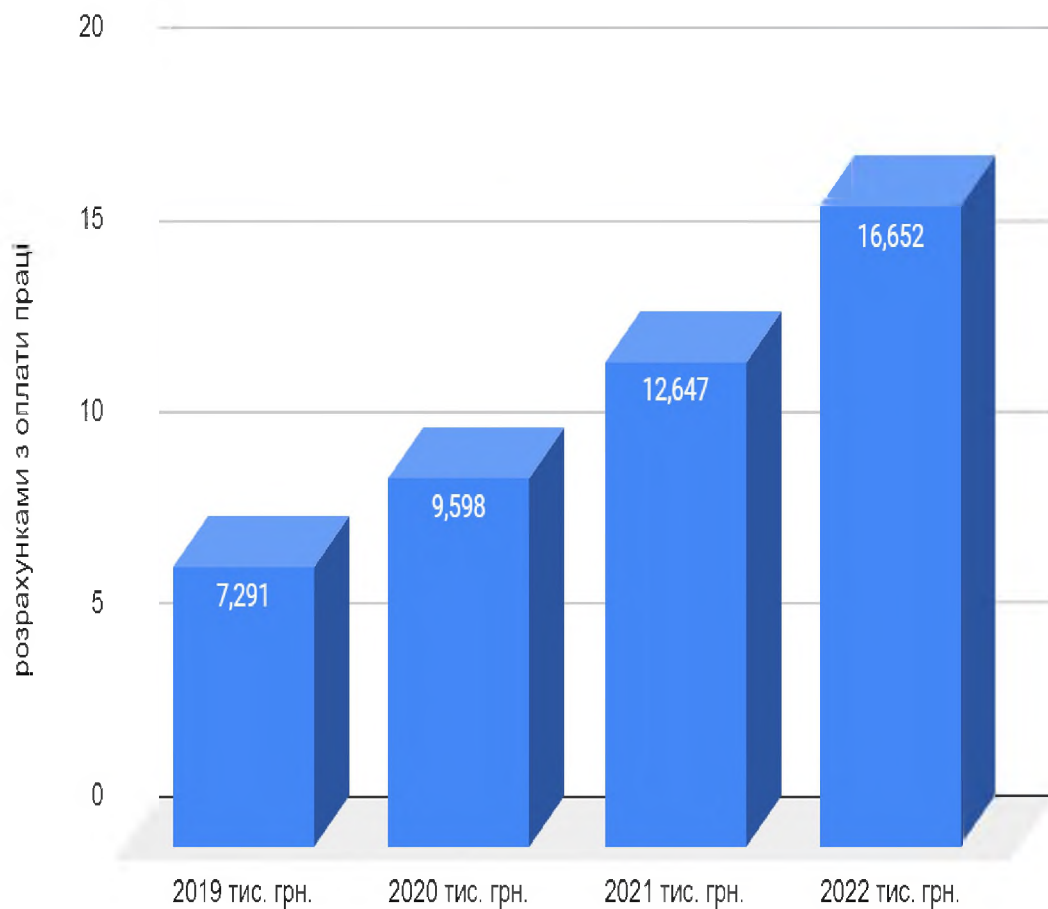

Рис. 2.11 – Динаміка поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Заборгованість за одержаними авансами зменшилася з 3,055 тис. грн у 2019 році до 2,526 тис. грн у 2022 році, що є незвичайним трендом на тлі

загального зростання інших видів заборгованостей див. рис. 2.12. Це може свідчити про зменшення обсягів передоплати від клієнтів, що може бути пов'язано зі зміною умов договорів або зниженням довіри з боку клієнтів. Також, зменшення авансових платежів може вказувати на стратегічну зміну в політиці управління грошовими потоками. Компанії необхідно аналізувати цей тренд для адаптації своєї діяльності під змінені умови ринку і вжити заходів для залучення та утримання клієнтів.

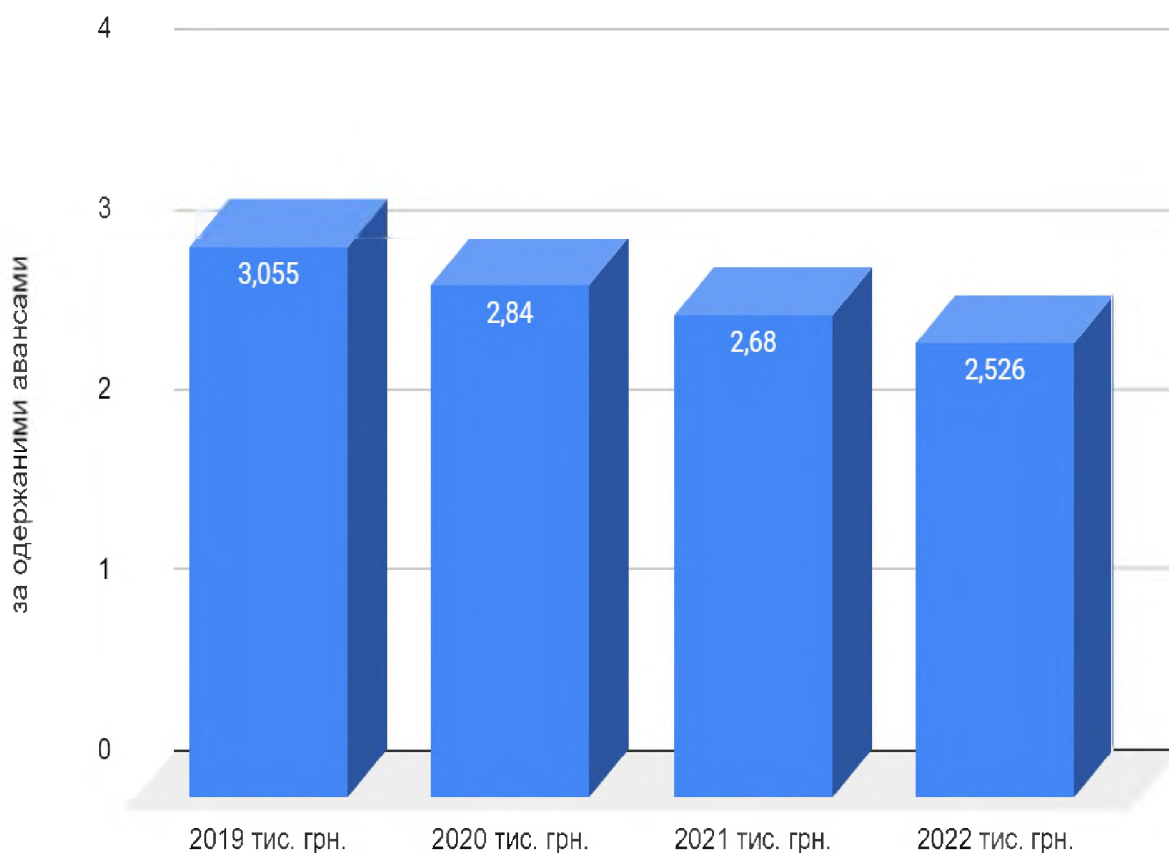

Рис. 2.12 – Динаміка поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Поточні забезпечення компанії ТОВ "Еліт-Україна" зросли з 32,640 тис. грн у 2019 році до 57,317 тис. грн у 2022 році див. рис. 2.13. Це підвищення свідчить про розвиток внутрішніх резервів, які призначені для покриття потенційних збитків або інших витрат, які можуть виникнути в майбутньому.

Збільшення поточних забезпечень демонструє передбачливий підхід управління компанії, який зосереджений на створенні фінансової стабільності та підготовці до можливих фінансових затруднень. Цей процес включає у себе розширення бюджету на несподівані витрати, що може виявитися критично важливим у умовах економічної нестабільності. Розвиток цієї категорії заборгованості може також бути відображенням стратегічного планування та реалізації нових проектів, що вимагають додаткових фінансових резервів.

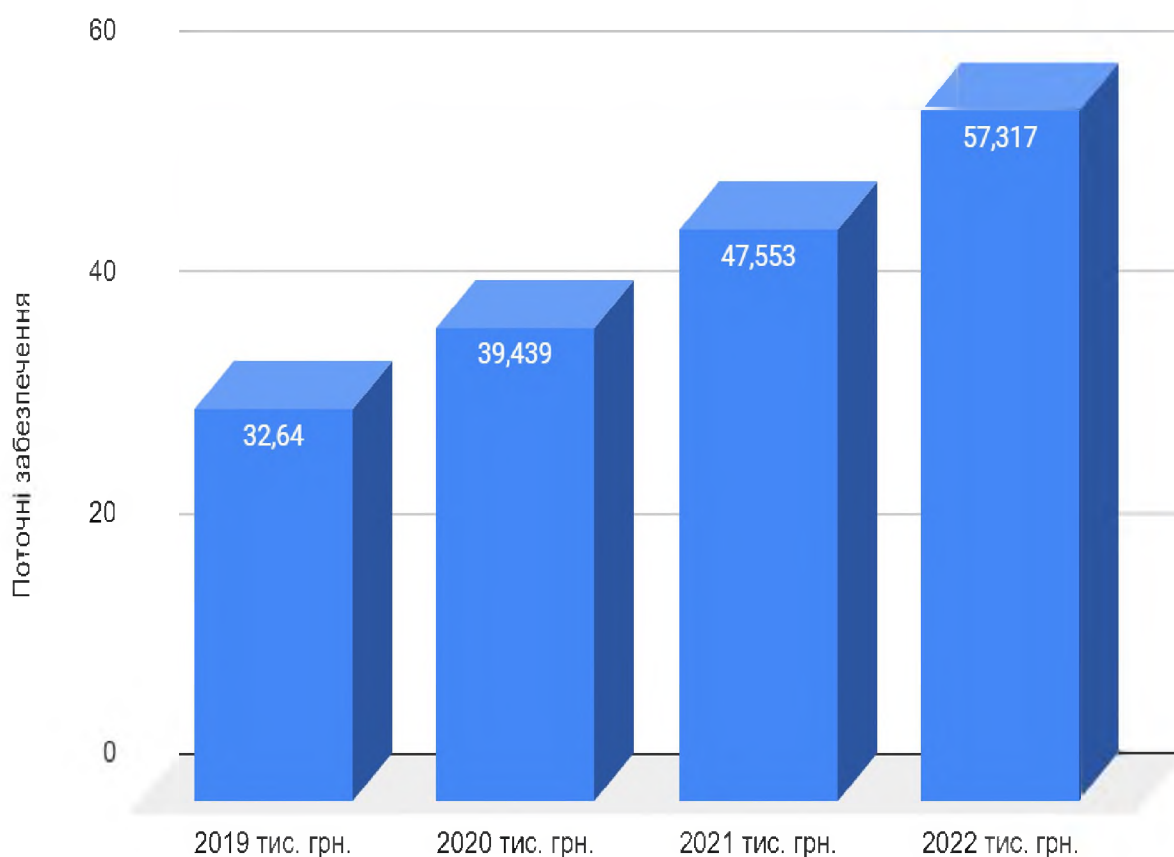

Рис. 2.13 – Динаміка зобов'язань за поточними забезпеченнями ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Інші поточні забезпечення показали незвичайний тренд до зменшення від 181 тис. грн у 2019 році до 105 тис. грн у 2022 році, що може свідчити про ефективність управління зобов'язаннями або зміну в структурі забезпечень див. рис. 2.14. Зниження може бути результатом зменшення потреби в певних

резервах через оптимізацію операцій або виключення збиткових напрямків діяльності. Це також може вказувати на поліпшення умов роботи або зниження ризиків, що зменшують необхідність утримання великих резервів. Однак, зменшення інших поточних забезпечень також може вказувати на потенційне підвищення фінансової вразливості компанії у випадку непередбачених обставин. Отже, компанії необхідно постійно оцінювати рівень та адекватність цих резервів, щоб забезпечити стійкість до можливих зовнішніх та внутрішніх шоків.

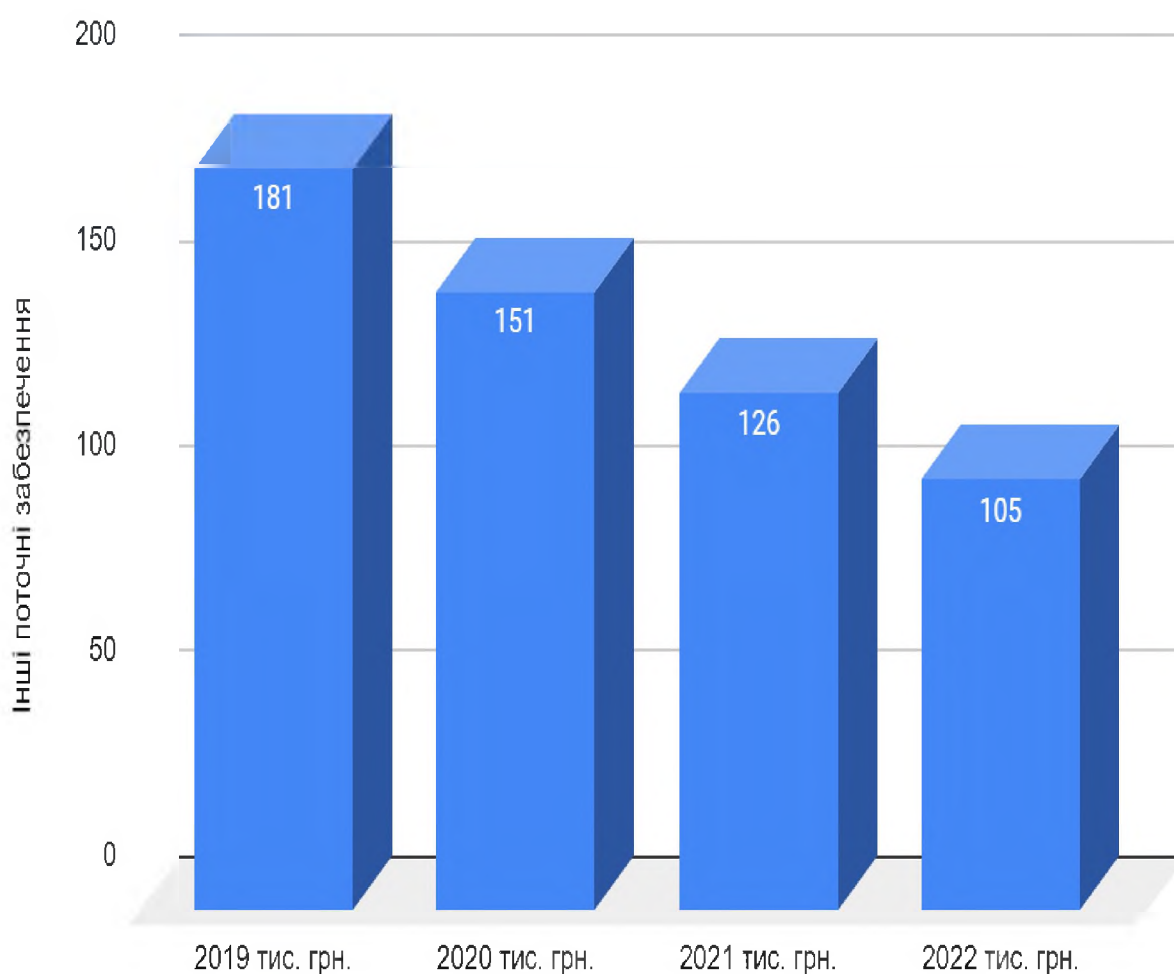

Рис. 2.14 – Динаміка інших поточних забезпеченням забор'язань ТОВ "Еліт-Україна" за 2019-2022 роки

Джерело: побудовано автором на основі Фінансової звітності ТОВ «ЕЛІТ»

Таким чином, аналіз операцій з різними дебіторами на ТОВ "Еліт-Україна" виявляє зростаючу тенденцію в більшості категорій заборгованостей та зобов'язань. Зокрема, значне збільшення заборгованості за готову продукцію та послуги з 41,727 у 2019 до прогнозованих 78,652 у 2022 році свідчить про розширення обсягу реалізації продукції та послуг компанії. Це може вказувати на зростання попиту на продукцію компанії та ефективність комерційної стратегії.

Різне збільшення заборгованості за виданими авансами, яка зросла більш ніж у десять разів з 2019 до 2020 року і продовжує рости, може вказувати на збільшення інвестицій в стратегічні ресурси або передоплату за важливі матеріали та компоненти, що є частиною довгострокової інвестиційної політики.

Значне збільшення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги — з 154,336 у 2019 році до прогнозованих 2,276,732 у 2022 році — вказує на зростаючі обсяги закупівель та зобов'язань перед постачальниками, що може бути пов'язано з розширенням виробництва або збільшенням асортименту продукції.

Стабільне зростання поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом та оплати праці свідчить про дотримання компанією податкових зобов'язань і зобов'язань перед своїми співробітниками, що підкреслює її надійність як роботодавця та учасника економічних відносин.

Загалом, динаміка заборгованостей та зобов'язань ТОВ "Еліт-Україна" свідчить про активний розвиток компанії, нарощування її фінансових потоків та посилення ринкових позицій. Це також може вказувати на потребу у додаткових оборотних коштах для підтримки зростаючого обсягу господарської діяльності, що може стати предметом уваги при плануванні подальшої фінансової стратегії.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було досліджено Вдосконалення обліку розрахунків з різними дебіторами підприємства ТОВ "Еліт - Україна", згідно поставлених задач можна сформулювати наступні висновки:

1. Визначення економічної сутності та порядку визнання розрахунків з різними дебіторами включає аналіз їх ролі в фінансовій стабільності підприємства. Дебіторська заборгованість, яка виникає з комерційних кредитів наданих контрагентам, має значний вплив на оборотні активи та їх ефективне управління. Правильне бухгалтерське відображення та класифікація цих заборгованостей є критично важливими для забезпечення фінансової звітності та оптимізації ліквідності. На підставі глибокого аналізу заборгованостей та впровадження ефективних методів їх управління можна забезпечити підвищення економічної ефективності та фінансової стабільності підприємства. Необхідно враховувати існуючі ризики великих обсягів дебіторської заборгованості, що можуть призвести до фінансових труднощів через недоліки в обліку та контролі. Врахування цих аспектів має важливе значення для ефективного фінансового планування та управлінського рішення.

2. В огляді нормативно-правового регулювання обліку розрахунків з дебіторами виявлено, що українське законодавство створює міцну правову базу для забезпечення точності, прозорості та актуальності облікової інформації. Закони України визначають чіткі принципи і процедури для регулювання відносин з дебіторами, включаючи аспекти безнадійної заборгованості, що дозволяє підприємствам ефективно управляти фінансовими ризиками. Податкове законодавство підкріплює облікові механізми застосування податкових відрахувань для безнадійних боргів, сприяючи справедливому податковому обкладанню. Впроваджені національні

стандарти бухгалтерського обліку забезпечують уніфікацію облікових процедур, гарантуючи точність фінансової звітності та її відповідність міжнародним вимогам. Таке регулювання створює передумови для прозорості та відповідності фінансової звітності, що є критично важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

3. Аналіз організаційних та технологічних особливостей діяльності ТОВ "Еліт-Україна" виявив декілька ключових аспектів, які формують їхню облікову політику та систему внутрішнього контролю, особливо у контексті розрахунків з дебіторами. Перш за все, компанія активно використовує сучасні бухгалтерські програми та інформаційні системи для автоматизації процесів обліку, що сприяє точності та актуальності фінансових даних. Компанія також імплементує детальні процедури оцінки кредитоспроможності контрагентів перед укладанням договорів, мінімізуючи ризик неплатежів. Важливим є її зосередження на відповідності Міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ), що підкреслює її відповідальний підхід до звітності та прозорості. Регулярний моніторинг та аналіз термінів погашення заборгованості допомагає управляти кредитним ризиком. Організаційна структура та внутрішній контроль сприяють надійності обліку, дозволяючи компанії зберігати стійкість у фінансовому управлінні.

4. Аналіз стану обліку розрахунків з дебіторами в ТОВ "Еліт-Україна" підтвердив важливість документування у забезпеченні фінансової стабільності та контролі кредитних процесів. Ефективна класифікація та моніторинг дебіторської заборгованості дозволяє компанії адекватно реагувати на зміни в платіжній дисципліні клієнтів та оцінювати кредитні ризики. Завдяки систематичному підходу до документування, компанія ефективно формує резерви для покриття можливих кредитних збитків, знижуючи тим самим фінансові ризики. Чіткі процедури документування відіграють ключову роль у підтримці прозорості економічної діяльності та відповідності регуляторним вимогам, що позитивно впливає на фінансове здоров'я компанії. Оптимізація обліку дебіторських розрахунків сприяє підвищенню рівня корпоративного

управління та є критичною складовою стійкого бізнес-моделювання. В цілому, розроблені документаційні процедури значно покращують управління фінансовими активами і пасивами підприємства.

5. На підприємстві ТОВ "Еліт-Україна" впроваджено детально розроблену систему синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами, що сприяє ефективному управлінню дебіторською заборгованістю. Використання рахунку 18 для довгострокової дебіторської заборгованості та рахунку 34 для короткострокових векселів забезпечує чітке розмежування термінів погашення зобов'язань. Рахунок 36 дозволяє контролювати поточні дебіторські зобов'язання, виникаючі внаслідок звичайних операцій з продажу товарів та надання послуг. Завдяки субрахункам на рахунку 37 підприємство забезпечує детальний облік авансів, претензій та відшкодувань завданих збитків, що сприяє точному відображенню фінансових результатів. Резерв сумнівних боргів на рахунку 38 використовується для зниження кредитного ризику та управління потенційними фінансовими втратами. Завдяки цій системі, "Еліт-Україна" може приймати обґрунтовані управлінські рішення, що підвищують їх фінансову стійкість та сприяють розвитку бізнесу.

6. Аналіз методів розкриття інформації про розрахунки з дебіторами в ТОВ "Еліт-Україна" виявив, що застосування рахунків 36 і 37 сприяє підвищенню точності фінансової інформації та забезпечує контроль за дебіторською заборгованістю. Завдяки ретельному аналізу внутрішньогосподарської звітності керівництво має змогу приймати виважені фінансові рішення, що сприяє ефективному фінансовому плануванню. Оцінка довгострокових боргів на рахунку 1040 дозволяє компанії прогнозувати майбутні надходження та оптимізувати інвестиції. Регулярний перегляд заборгованості за П(С)БО 10 забезпечує дієвий контроль за ліквідністю і фінансовою стабільністю компанії. Ефективне використання рахунку 37 для контролю над нетиповими формами заборгованостей дозволяє мінімізувати

ризика несплати та оптимізувати грошові потоки. Ці методи відіграють ключову роль у підтриманні здорової економічної моделі підприємства.

7. Аналіз операцій з дебіторами ТОВ "Еліт-Україна" підкреслює значне зростання заборгованості за готову продукцію і послуги, яке збільшилося майже вдвічі з 2019 по 2022 рік, відображаючи розширення обсягу продажів. Це вказує на зростаючий попит та ефективність комерційної стратегії компанії. Значне збільшення заборгованості за виданими авансами відображає стратегію інвестицій в ключові ресурси, що може бути частиною довгострокової фінансової політики компанії. Ріст кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги свідчить про збільшення закупівель, що може бути зумовлено розширенням виробничих потужностей або асортименту. Стабільне зростання кредиторської заборгованості щодо розрахунків з бюджетом та оплати праці підкреслює дотримання податкових зобов'язань і підтверджує надійність компанії як роботодавця. Загалом, зростання заборгованостей і зобов'язань вказує на активний розвиток компанії та посилення її ринкових позицій, що вимагає уваги до фінансової стратегії на майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Большедвірська А. І. Організація обліку розрахунків з оплати праці : thesis. 2018. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/10922> (дата звернення: 26.02.2024).
2. Буркова Л. А., Георгієва М. Ю. Проблемні аспекти обліку й оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Фінансовий простір*. 2020. № 4(40). С. 131–139. URL: [https://doi.org/10.18371/fp.4\(40\).2020.221716](https://doi.org/10.18371/fp.4(40).2020.221716) (дата звернення: 26.02.2024).
3. Господарський кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 27.02.2024).
4. Гресь Н. Актуальні аспекти обліку розрахунків з підзвітними особами. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 10. С. 41–47.
5. Домбровська Н. Р. Дебіторська та кредиторська заборгованості: проблеми класифікації. *Інноваційна економіка*. 2014. № 1 (50). С. 182–187.
6. Дубровська Є. В. Дослідження сутності поняття "дебіторська заборгованість". *Вісник сумського державного університету. економіка*. 2009. № 2. С. 202–205.
7. Кіор А. І. Облік і контроль обліку розрахунків з дебіторами (на прикладі ТОВ «Транс-Карга-Сервис») : thesis. 2020. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12394> (дата звернення: 26.02.2024).
8. Косенкова О. А. Облік і контроль розрахунків з дебіторами на прикладі ТОВ «АЛАН» : thesis. 2018. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7463> (дата звернення: 26.02.2024).
9. Коцюбська О. В. Теоретико-методичні питання обліку, контролю, аналізу та оподаткування розрахунків з дебіторами та кредиторами (на

прикладі ТОВ «ПРАЙМ-НЕТ») : thesis. 2020.
URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12401> (дата звернення: 26.02.2024).

10. Кухтій А. А. Організація обліку, аналіз та аудит розрахунків з бюджетом з податку на прибуток підприємства : автореф. Autoreferat. 2021.
URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/25148> (дата звернення: 26.02.2024).

11. Левитська Д. Ю. Удосконалення оподаткування, обліку та внутрішнього контролю розрахунків з дебіторами на ТОВ «Фармацевтична компанія «Віола» : магістерська робота. 2020.
URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/4960> (дата звернення: 26.02.2024).

12. Майстер Л., Гладій І., Откаленко О. Організація обліку розрахунків з постачальниками. *European science*. 2023. Sge20-03. С. 96–104.
URL: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-20-03-004> (дата звернення: 26.02.2024).

13. Миронова Ю. Ю. Проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві. *Економіка і регіон*. 2016. № 1 (56). С. 121–126.

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість". *ligazakon*.
URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4018?an=49> (дата звернення: 27.02.2024).

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції". *ligazakon*.
URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4505?an=8> (дата звернення: 27.02.2024).

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти". *ligazakon*.
URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG6241> (дата звернення: 27.02.2024).

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 "Оренда". *ligazakon*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4708N> (дата звернення: 27.02.2024).
18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід". *ligazakon*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4153> (дата звернення: 27.02.2024).
19. Непом'яща Г. В. Облік та контроль розрахунків з дебіторами та кредиторами на прикладі приватного підприємства «ТЮФ»: thesis. 2016. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5639> (дата звернення: 26.02.2024).
20. Новицика Н. В. Теоретичні аспекти понять "дебіторська заборгованість" і "кредиторська заборгованість". *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 2 (128). С. 286–290.
21. Откаленко О. Методика обліку розрахунків з підзвітними особами в установах державного сектору. *Acta academiae beregsasiensis. economics*. 2022. № 2. С. 240–247. URL: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2022-2-240-247> (дата звернення: 26.02.2024).
22. Пінчук Т., Стефанович Н., Кумейко А. Економічна характеристика дефініції «дебіторська заборгованість» та методологічні підходи до її класифікації. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-66> (дата звернення: 26.02.2024).
23. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення: 27.02.2024).
24. Податкове законодавство. *tax.gov.ua*. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/> (дата звернення: 27.02.2024).

25. Попович О., Філімонова С. Організація обліку розрахунків з покупцями та замовниками. *Молодий вчений*. 2023. № 9 (121). С. 26–30. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-9-121-6> (дата звернення: 26.02.2024).
26. Прибіш О. С., Писаченко Л. П. Проблеми обліку розрахунків з різними дебіторами та напрями їх вирішення: thesis. 2016. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/2290> (дата звернення: 26.02.2024).
27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 27.02.2024).
28. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 27.02.2024).
29. Руда Л., Причепя І., Липецька О. Організація обліку та методичні засади проведення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-48> (дата звернення: 26.02.2024).
30. Склярук І., Поліщук М. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-50> (дата звернення: 26.02.2024).
31. Скорнякова Ю., Лапшункова О. Організація обліку розрахунків з персоналом щодо оплати праці. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-25> (дата звернення: 26.02.2024).

32. Слепченко В., Скрипник М. Методика обліку розрахунків підприємства з покупцями та замовниками. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-4> (дата звернення: 26.02.2024).
33. Тейбаш В. В. Організаційно-методичні засади обліку, контролю та аналізу розрахунків з дебіторами і кредиторами (на прикладі ТОВ «Позавідомча охорона») : thesis. 2018. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9609> (дата звернення: 26.02.2024).
34. Цивільний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 27.02.2024).
35. Шигун М. М., Мухомор Г. В. Дебіторська заборгованість: визнання та оцінка за національними й міжнародними стандартами. *Herald of lviv university of trade and economics economic sciences*. 2023. № 72. С. 85–93. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-72-10> (дата звернення: 26.02.2024).
36. Шрайбер І. І. Облік та контроль розрахунків з дебіторами і кредиторами на прикладі підприємства ТОВ НВФ «Спеціальна електроніка» : thesis. 2019. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/11367> (дата звернення: 26.02.2024).
37. Шурпенкова Р., Луценко К. Теоретичні аспекти та методичні підходи до обліку розрахунків з дебіторами. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-24> (дата звернення: 26.02.2024).
38. Яструбський М., Левкович І. Проблеми обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-50> (дата звернення: 26.02.2024).

39. Chebanova N. V., Orlova V. N., Sharko V. N. Scientific approaches to the classification of settlements with debtors. *The bulletin of kharkiv nation agrarian university named after v.v.dokuchayeva. series "economic sciences"*. 2020. № 1. С. 277–292. URL: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2020-1-277> (дата звернення: 26.02.2024).
40. Cooper M., Gulen H., Ion M. The use of asset growth in empirical asset pricing models. *Journal of financial economics*. 2024. Т. 151. С. 103746. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2023.103746> (дата звернення: 26.02.2024).
41. Edmonds M., Miller T., Savage A. Accounts receivable: an audit simulation. *Journal of accounting education*. 2019. Т. 47. С. 75–92. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2019.04.001> (дата звернення: 26.02.2024).
42. Enhancing financial efficiency and receivable collection in the water sector: insights from structural equation modeling / A. Murrar та ін. *Utilities policy*. 2024. Т. 87. С. 101723. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jup.2024.101723> (дата звернення: 26.02.2024).
43. Financing and operating strategies for blockchain technology-driven accounts receivable chains / C. Wang та ін. *European journal of operational research*. 2022. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2022.05.013> (дата звернення: 26.02.2024).
44. Kemarska L., Shapoval A. Accounts receivable in budget institutions: meaning, organization of calculation and ways of their improvement. *Pryazovskyi economic herald*. 2020. № 5(22). URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-5-30> (дата звернення: 26.02.2024).
45. Lebedevych S. I., Vykhopen O. A. Особливості організації обліку розрахунків з бізнес-партнерами щодо екологічної діяльності лісогосподарського підприємства. *Scientific Bulletin of UNFU*. 2018. Т. 28, № 9. С. 54–56. URL: <https://doi.org/10.15421/40280910> (дата звернення: 26.02.2024).
46. Len V., Glivenko V. Long-Term receivables and liabilities in accounting and reporting. *Accounting and finance*. 2020. № 3(89). С. 30–40.

URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-3\(89\)-30-40](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-3(89)-30-40) (дата звернення: 26.02.2024).

47. Lysak O., Gudzenko N. Accounts receivable: conditions of origin, recognition, display in accounting. *Black sea economic studies*. 2019. № 48. URL: <https://doi.org/10.32843/bses.48-92> (дата звернення: 26.02.2024).

48. Optimum operational schedule and accounts receivable financing in a production supply chain considering hierarchical industrial status and uncertain yield / X. Zhu та ін. *European journal of operational research*. 2022. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2022.02.008> (дата звернення: 26.02.2024).

49. Rak O. V. Шляхи оптимізації аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Научный взгляд в будущее*. 2017. № 05-05. С. 19–23. URL: <https://doi.org/10.30888/2415-7538.2017-05-05-023> (дата звернення: 26.02.2024).

50. Singh R. P., Singh R., Mishra P. Does managing customer accounts receivable impact customer relationships, and sales performance? An empirical investigation. *Journal of retailing and consumer services*. 2021. Т. 60. С. 102460. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2021.102460> (дата звернення: 26.02.2024).

51. Who should finance the supply chain? Impact of accounts receivable mortgage on supply chain decision / Y. Cheng та ін. *International journal of production economics*. 2023. С. 108874. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2023.108874> (дата звернення: 26.02.2024)

ДОДАТКИ

Бухгалтерська звітність ТОВ «ЕЛІТ» за 2019-2020 рр.

Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан). Активи

Назва показника	Код	2020	2019
Нематеріальні активи	1000	3882	3454
первісна вартість	1001	11599	9967
накопичена амортизація	1002	7717	6513
Основні засоби	1010	205503	173861
первісна вартість	1011	311140	254159
знос	1012	105637	80298
Відстрочені податкові активи	1045	6602	5550
I. Всього необоротних активів	1095	215987	182865
Запаси	1100	648892	540704
Виробничі запаси	1101	3254	3146
Товари	1104	645638	537558
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	51515	41727
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	180312	16555
з нарахованих доходів	1140	147285	118581
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	372	130
Гроші та їх еквіваленти	1165	270650	106298
Готівка	1166	290	174
Рахунки в банках	1167	260762	87344
Витрати майбутніх періодів	1170	115	947
Інші оборотні активи	1190	1063	804
II. Всього оборотних активів	1195	1300204	825746
БАЛАНС	1300	1516191	1008611

Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан). Пасиви

Назва показника	Код	2020	2019
Зареєстрований (пайовий капітал)	1400	26991	26991
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	966781	720733
I. Всього власного капіталу	1495	993772	747724
Інші довгострокові зобов'язання	1515	11193	11754
II. Всього довгострокових зобов'язань і забезпечень	1595	11193	11754
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	42901	23326
товари, роботи, послуги	1615	378993	154336
розрахунками з бюджетом	1620	35448	26601
у тому числі з податку на прибуток	1621	32866	18811
розрахунками зі страхування	1625	1856	1703
розрахунками з оплати праці	1630	9598	7291
за одержаними авансами	1635	2840	3055
Поточні забезпечення	1660	39439	32640
Інші поточні зобов'язання	1690	151	181
III. Всього поточних зобов'язань і забезпечень	1695	511226	249133
БАЛАНС	1900	1516191	1008611

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Назва показника	Код	2020	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2353789	2063843
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1777842	1674149
Валовий: прибуток	2090	575947	389694
Інші операційні доходи	2120	236375	186658
Адміністративні витрати	2130	157768	133880
Витрати на збут	2150	254872	240525
Інші операційні витрати	2180	103671	38299
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	296011	163648
Інші фінансові доходи	2220	9571	4388
Інші доходи	2240	2376	538
Фінансові витрати	2250	6861	7509
Інші витрати	2270	1037	186
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	300060	160879
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	54012	28960
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	246048	131919
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0

Додаток Б

Форма короткого звіту подібності за антиплагіатною інтернет-системою

Unicheck

Имя пользователя: Податкового менеджменту та фінансового монітори...	ID проверки: 1016274730
Дата проверки: 22.05.2024 22:30:21 EEST	Тип проверки: Doc vs Internet + Library
Дата отчета: 04.06.2024 10:52:43 EEST	ID пользователя: 100005754

Название файла: Пасічник В.В. Вдосконалення обліку розрахунків з різними дебіторами ТОВ Еліт - Україна
 Количество страниц: 66 Количество слов: 11502 Количество символов: 92538 Размер файла: 930.11 KB ID файла: 1016065659

8% Совпадения

Наибольшее совпадение: 1.15% : Интернет-источником (http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4007/1/2830_IR.pdf)

0% Цитат

Не найдено ни одной цитаты

Не найдено ни одной ссылки

0% Исключений

Нет исключенных источников